

OFFISERSBLADET

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

3
2016

Vårkonferansen 2016
i Riga

Bemannet eller ubemannet
maritim overvåking

Sveriges ubåt A26
ute av konkurransen

Litt av hvert
Kjekt å ha!
Hva skjer?

OR/OF-ORDNINGEN

– Hva mener OR 9'erne?

NYHET!

Nå får alle BFO-medlemmer under 25 år
20 % RABATT PÅ BILFORSIKRING

I tillegg får alle medlemmer i BFO 40 % startbonus - uansett alder.
Så er du enda bedre #styrket hvis noe skulle skje.

RING OSS PÅ TELEFON 21 07 57 10

DU FORSVARER LANDET. BFO FORSVARER DEG. VI FORSIKRER DEG.

I samarbeid med:

Rolig, vi hjelper deg.

Fra «smart defence» til «small defence»?

En stakket stund så det ganske lyst ut for oss som ønsker oss et troverdig forsvar. 17 av Høyres 18 fylkes-lag gikk på landsmøtet sterkt inn for en radikal økning av forsvarsbudsjettet. På debattkvelden i Litteraturhuset, som for øvrig BFO var med-arrangør på, var det rungende enighet i politiker-panelet om økte bevilgninger. FrP har også hatt sitt landsmøte, og de vedtok økning av forsvarsbudsjettet allerede fra 2017 budsjettet, og at 2 % målet skal nås allerede innen 2024. Alle politiske partier kjemper nå om å øke forsvarsbudsjettet.

Men så kommer Dagens Næringsliv med ferske lekkasjer, der det hevdes at forsvarsministeren går for en reduksjon på 1.500 ansatte (1.050 militære og 450 sivile), samt nedleggelse av ni baser/leirer (Bn.2 er en av dem), og avhending av flere materiell-klasser (blant annet våre kyst-korvetter). Forsvarssjefen har bedt om 180 milliarder ekstra til et nøkternt forsvar i sin langtidsplan, men mye tyder på at Forsvarsdepartementet (FD) ikke går for mer enn 150 milliarder. De resterende 30 milliardene blir vel regnet inn i det FD kaller innsparinger og effektivisering. Det vil si oppsigelser, avgangs-pakker, nedleggelse av avdelinger, utsettelse av materiell-anskaffelser, samt litt «McQincy-effektivisering». Og vips, så er det jo 180 milliarder. Forsvarssjefen har vært tydelig på at alt under 180 milliarder betyr en langsom avvikling av Forsvaret. Vi går altså sakte men sikkert fra «smart defence» til «small defence». Nå skal det i rettferdighetens navn sies at borgerlig regjering tross alt øker forsvarsbudsjettet betydelig i forhold til de siste ti-år.

Denne våren skjer det så mye at det snart blir umulig å følge med i svingene. Svenskene ubåt-kandidat ble plutselig skjøvet ut i mørket, og FD valgte å gå videre med kun fransk og tysk leverandør. Svenskenes ubåt A26, var jo spesialtilpasset norske forhold og ønsker fra norske marineoffiserer, etter år med det svensk-dansk-norske fellesprosjektet «Viking». Helt umiddelbart er det ikke så lett for en legmann å forstå hvorfor den ikke er med i en videre vurdering. Jeg setter likevel artikkelen om A26 på trykk, da jeg har vært i Karlskrona og skrevet ferdig artikkelen før FDs avgjørelse ble tatt.

I følge Offisersbladets kilder, sitter nå prosjektoffiserer i Forsvarsmateriell og ber om betalingsutsettelse hos forsvarsleverandører på materiell Forsvaret har kjøpt og/eller økonomiske forpliktelser Forsvaret har, fordi det ikke finnes penger. Og plutselig kommer FD og Forsvarsbygg ut med planer om at deler av Akershus festning skal omreguleres/selges, nærmere bestemt Myntgata 2! Bygningsmassen/kvartalet er av historisk verdi og vernet. Her befant Kavalerikasernen, Artilleristallen og Kavaleristallen seg fra slutten av 1800-tallet. Området skal etter planene åpnes for allmenheten og i deler av området skal det være næringsvirksomhet. La oss håpe at det verneverdige og historiske bevarer, og at det settes av tilstrekkelig plass til oppgraderte kontorlokaler som Forsvaret kan benytte, for snart er vel generalinspektørene tilbake i Oslo. Skal forresten Forsvarsbygg slankes i innsparings- og nedleggesprosessen?

Vel, dette var mye på én gang. Offisersbladet kommer til å følge opp blant annet forsvarsbudsjettet, materiellanskaffelsene, OR/OF-innføringen (se stor artikkel om dette i denne utgaven), personellreduksjoner og nedleggelse av avdelinger i kommende utgaver.

Da ønsker jeg leserne en god vår og en god 17. mai feiring!

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet

3
mai 2016

OFFISERSBLADET

ORGAN FOR BEFALETS FELLESGRUPP

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
E-post: post@bfo.no
Internett: www.bfo.no

OFFISERSBLADETS TILSYNSKOMITÉ:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

ANSVARLIG UTGIVER:

Jens Jahren, leder BFO

REDAKTØR:

Einar Holst Clausen

REDAKSJON OG ABONNEMENTSAVDELING:

Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund-Stat

ANNONSEANSVARLIG:

SALGSFABRIKKEN AS
2211 Kongsvinger
caroline@salgsfabrikken.no. Mobil: 918 14 222

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

GRAFISK PRODUKSJON:

Design: punkt&prikke punkt&prikke@me.com
Trykk: UnitedPress Poligrafija

BILDER: Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvaret.

FORSIDE:

Hans Kongelige Høyhet Kronprins Haakon Magnus hopper i fallskjerm med Forsvarets spesialstyrker mars 2016. Foto: Forsvaret

REDAKSJONEN AVSLUTTET: 29. april 2016
(Bekreftet opplag 2015: 10.182)

UTGIVELSESPLAN 2016:

NUMMER	MATR.FRIST	UTGIVELSE
4 juni	6/6	24/6
5 september	15/8	2/9
6 oktober	7/10	28/10
7 desember	21/11	9/12

Offisersbladet drives etter redaktørplakaten.

FØLG BFO PÅ:

facebook.com/bfo.no
twitter.com/bfo12
instagram.com/bfo12

Milrab Patruljesekk 2.0 40L

Oppgradert med smartere løsninger - kan forhåndsbestilles nå!

~~Før: 1999,-~~
1429,-

EKSKLUSIVT TILBUD:

BFO medlemmer som forhåndsbestiller sparer 35% ved bruk av kupongkode **BFO3**
Gyldig t.o.m 10.06

Garmin tactix Bravo

Leveres med 2 remmer, Jumpmaster funksjon og dobbel GPS

~~Før: 7199,-~~
7056,-

Adidas GSG 9.2

Lette og luftige støvler som tåler de tøffeste forhold.

~~Før: 1999,-~~
1599,-

Oakley Si Ballistic M-Frame 3.0

Splintsikker brille. Eget til allsidig bruk, alt fra skytebane til ski, sykkel og fritid.

~~Før: 1194,-~~
1099,-

Proton Spark 13000mAh

Den perfekte turkameraten!

~~Før: 434,-~~
378,-

Gerber Impromptu Tactical

Penn laget av robust stål med en herdet vindusknuser.

575,-

Compressport Tactical

Trøye utstyrt med revolusjonerende ON/OFF teknologi

699,-

Oakley Silver Solbriller

En lett og solid brille med trepunkts passform.

899,-

Camelbak ThermoBak 3L

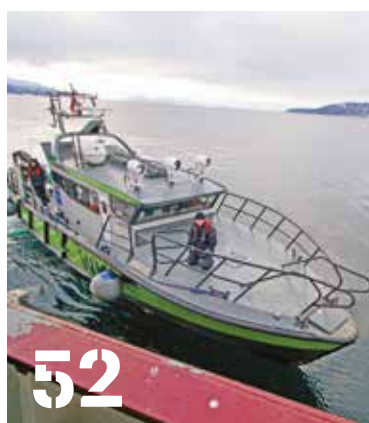
Designet for å være komfortabel å bære

775,-

GÅ INN PÅ BFO.MILRAB.NO FOR FLERE TILBUD

FASTE SAKER:

Redaktøren: Fra «smart defence» til «small defence»?	3
Tilbakeblikk	19
BFO leder: Fra ord til handling	24
Giv akt!	25
Hva skjer?	26
KAFO&BESO	38
Litt av hvert	39, 43, 49
Leserinnlegg	50
Kjekt å ha!	55
Internasjonale nyheter	58

ARTIKLER:

Vårkonferansen 2016	6
Innføringen av OR går bra – men hva med OF?	10
Norwegian Battle Lab & Experimentation – NOBLE	16
Maritim overvåking i Nord-områdene	20
Ubemannet maritim overvåking fra over 50.000 fot	22
Bånn gass for Generalene!	40
Snipp snapp snute, så var svenskene ute!	44
Sjøheimevernet og sivile fartøy	52
Sandnes-firma selger droner for Lockheed Martin	56

Vårkonferansen 2016

Her er hele delegasjonen kreativt samlet.

Av MAGNUS INNERDAL OG ESPEN STENSLAND

Pulsen har roet seg, folket er på vei hjem rundt omkring i Norge, påsken 2016 er over. Det betyr for KAFO at det var klart for Vårkonferansen 2016 som i år fant sted i Riga 30. mars til 3. april. Dette er, på lik linje med Høstkonferansen, en årlig tilstelning og en arena hvor vi møter representanter fra alle skolene og et utvalg fra BFO for å diskutere relevante saker, planlegge tiden fremover og hygge oss i sosiale lag (knytte sosiale bånd). Vi ønsker å dele vår opplevelse med dere for å kunne gi et innblikk i hva vi jobber med og har derfor skrevet et reisebrev.

ONSDAG

Denne ble brukt til reisedag som for min del gikk fra Trondheim klokken 08:30 med fly til Oslo hvor vi møtte Sandra "Reiseleder" Stahl. Videre gikk turen til Riga hvor vi ble møtt av sjåføren som skulle ta oss med til hotellet. Vi sjekket inn på Radisson Blu Latvija som for øvrig huset et av de to største kasinoene i byen og landets beste spa, ESPA (samt Riga Fashion Show for anledningen). Med en godkjent romfordeling og nydelige rom var vi klare for en rebusløype rundt i byen for å bli bedre kjent. Vi ble kjent med både by og flytende fristelser helt til vi møttes for mat og vin på Easy Wine senere på kvelden. Personlig er ikke jeg

noen stor forbruker av vin, men denne vil jeg virkelig anbefale. Vi fikk hvert vårt kort som vi kunne fylle og bruke som vi ville på vinens versjon av dispenser brus. Tre store venskap var fylt med ulike rød- og hvitvin varianter hvor man da bare registrerte kortet og valgte hvilken man ville prøvesmake, og med noen klare anbefalinger fra verten prøvde vi oss litt frem og folk fant sine favoritter til halsen ble tørr og formen god.

TORS DAG

Med en god frokost på hotellet var dagen satt av til ekskursjon til KGB museet og en av bunkerne som ble bygd i den siste perioden av den kalde krigen. Med guidet

Rebusløpet mellom krigsskolene skulle dokumenteres for hver plass de fant.

tur fikk vi et godt inntrykk av hvordan fangene ble oppholdt og behandlet på KGB museet og de enorme lokalene i den hemmelige sovjetbunkeren som kan sammenlignes med fjellanleggene vi har her i Norge. I bunkeren fikk vi servert lunsj, og hos en noe redusert gjeng var ikke tørr pasta, brød og svikesaft noe som vekket appetitten noe betraktelig. Etter en innholdsrik dag ble det etter hvert tid for middag på hotellet. Buffet, øl og dessert falt derfor bra i smak. Til slutt var det tid for en sosial runde på hotellets skybar, der var det reservert egne lokaler til hele delegasjonen. Med to innholdsrike dager var vi klare for å starte konferansen.

FREDAG

Første konferansedag på hotellet ble sparket i gang av den norske ambassadøren Steinar Egil Hagen, som pratet kort om Latvias historie og om forholdet mellom Norge og Latvia i dag. Ambassadøren tok ikke for seg militære relasjoner mellom landene, siden dette temaet ble godt dekket av delegaten fra det Latviske Forsvarsdepartementet, Rolands Henins, som tok turen til hotellet for å møte oss. Stafettpinnen ble så gitt videre til BFOs egen Viggo Holm som innledet hovedtemaet for konferansen, "Den nye offiserens rolle". Resten av dagen gikk med til dette temaet, med refleksjon både i fellesskap og grupper. Med på vårkonferansen

Frihetsmonumentet rager 42 meter over bakken og anses å være et viktig symbol på Latvias frihet, uavhengighet og selvstendighet.

var også BFOs hovedtillitsvalgte for Hæren, Sjøforsvaret og Luftforsvaret for å sikre gode grenvise diskusjoner og forhåpentligvis oppklarende svar på kadettspørsmål. Kvelden tilbragte vi i gamlebyen med grenvis middag før samling og sosialisering på Garāža og Shot Café. Deretter dro vi tilbake til hotellet hvor det var Riga Fashion Week, noe som førte til at hotellets svingdør jobbet overtid for å få inn byens flotteste kvinner. Da muligheten bydde seg for å dra på motevisningens after party, takket være Martin sitt Amex-kort, var enkelte usedvanlig lett på tå.

LØRDAG

Dagen var delt inn i to økter, med to og

Leder KAFO loser deltakerne trygt gjennom konferansen.

Norges ambassadør til Baltikum, Steinar Egil Hagen, åpnet konferansen.

Fra venstre nestleder og leder i KAFO landsstyre på den amerikanske Moonshine bar.

Kadett Eide og Wergeland forbereder neste innlegg fra Sjøkrigsskolen.

Godt gammeldags fotballspill gir god stemning.

Gruppearbeid før samling i plenum.

en halv time til egen forlystelse imellom. Den tiden ble enten tilbragt i hotellets spaavdeling, på trening eller i solsteiken på en av Rigas mange restauranter. I løpet av førsteøkten diskuterte vi blant annet hva BFO og KAFO er, hvordan vi skal hjelpe medlemmene på best mulig måte og vi fikk opplæring i forsikringer. Etter lunsj diskuterte vi hva BFO og KAFO bør gjøre lokalt på skolene for å bedre kadetthverdagen. Hvilken rolle skal vi ta? Hva bør vi tilby medlemmene? Hva er behovet? Konferansedagen ble avsluttet med en kort intro til årets hovedtariffoppgjør med vekt på hvordan det fungerer og hva vi kan forvente. Middag spiste vi på Rozengrals i gamlebyen. Dette stedet er inspirert av middelalderen både hva gjeld-

er lokaler, mat og servitører. Her fikk mange gleden av å spise helgrillet gris akkompagnert av levende middelaldermusikk. Akustikk og møbler i dette lokalet passet allsang bedre enn hva Kavalerimessa gjør. Derfor ble gjestene, blant annet et svensk utdrikningslag, presentert for god militærkultur med inspirasjon fra blant annet artilleriet og Afrika. Resten av kvelden og natten ble av noen brukt på casino mens andre danset swing og hygget seg på den amerikanske restauranten Moonshine.

SØNDAG

Dette var konferanse- og reisedag. Tiden mellom frokost og lunsj ble brukt til ferdigstilling av skriftlige dokumenter

blant annet til BFO sentralt og Offisersbladet. På grunn av Norwegian-rot fikk sjø-kadettene en noe lang hjemreise siden de måtte via Stockholm og Oslo før de landet på Flesland.

Litt slitne, som seg hør og bør, og vel hjemme igjen kunne vi konstatere at årets vårkonferanse hadde vært vellykket – med en god blanding av fag, latvisk militærhistorie og sosialisering på tvers av krigsskolene.

Her blir vi skolert i Sovjetunionens innvirkning på det latviske folk i tiden før oppløsningen. Det er ikke til å legge skjul på at dette føles veldig fjernt, selv om det faktisk ikke er mer enn 25 år siden.

Det faglige innholdet

KAFO Vårkonferanse 2016

Av MARTE WERGELAND, KADETT SJØKRIGSSKOLEN

Temaene for KAFO sin vårkonferanse 2016 tok for seg både det ukjente og usikre som en ny militær ordning medfører, samt det kjente og trygge som BFO og KAFO representerer. OR/OF ordningen er i vinden i hele Forsvaret og kan diskuteres i uendelighet, vårt fokus var "den nye offisersrollen". Diskusjonene var varierte og vekket både motivasjon og frustrasjon. Da fokuset skiftet til oss som organisasjon forandret også stemningen seg. Frustrasjonen ble byttet ut med kreativitet og engasjement. Jeg skal etter beste evne gi deg et bilde av den faglige delen av konferansen.

Etter endt løp på krigsskolene skal vi gå ut i andre enden som offiserer, det ble derfor naturlig å legge fokus på offisersrollen. Hvem er offiseren i fremtidens militære ordning? Hva vil offiserens ansvar være? Hvilken utdanning må ligge til grunn? Bør offiserer og underoffiserer utdannes på samme sted? Bør det være grenvis eller felles utdanning? Spørsmålene som dukket opp var mange

og dette var bare et lite utdrag av dem. Forsvarsstaben har ikke kommet frem til en konklusjon på alle disse spørsmålene, og det gjorde heller ikke vi i løpet av konferansen. Men refleksjonen rundt temaene har kommet videre.

Det har vært satset stort på å bygge kredibiliteten til OR-korpset. Spesielt i hæren. Eksempler og forbilder som Rune Wenneberg og Jørg Lian har gått foran og vist at dette kan være en spennende og givende karrierevei. Nå trenger vi også noen tydelige forbilder som kan være gode eksempler for OF-korpset. Videre må Forsvaret fokusere på hvorfor vi trenger denne nye ordningen, hva er det ved dagens ordning som ikke fungerer? Det utdannes nye soldater, nytt befall og nye offiserer hver dag. Samtidig slutter erfarne kollegaer. Dersom vi som nåværende kadetter skal ha en karriere i Forsvaret må også den nye ordningen ha incentiver for at vi skal ønske å fortsette og utvikle oss samtidig som vi gjør en god jobb der vi er, i Forsvaret.

Det er ingen lett jobb, Forsvarsstaben kan ikke gjennomføre omstillingen alene.

Vi blir gjerne med å dra lasset, men da må det være bygget prinsipper vi selv kan stå for, Forsvarets egne prinsipper. Norges forsikring ligger i Forsvaret, det bør være verdt mer enn innskrenkede pengesekker og politisk spill.

Det var en ting jeg trodde jeg kjente godt. BFO og KAFO, hva vi står for, hva vi jobber med hver dag og hvordan vi jobber for å ivareta våre kollegaer og medkadetter. Etter litt diskusjon om hva disse temaene betyr for hver enkelt og hva som rører seg i lokalstyrene og sentralt fikk jeg en ny trygghetsfølelse. Sentralt jobber BFO hver dag for at Forsvaret skal bli best mulig, leder BFO var nettopp i møte med Forsvarsminister Ine Marie Eriksen Søreide om dette temaet. HTVene for alle grenene har vært med oss under hele konferansen og tatt del i diskusjonene. Det jobbes hver dag på alle nivåer, vi blir hørt samtidig som vi får nytt faglig påfyll ovenfra. Det er dette arbeidsmiljøet med gode kollegaer vi må sørge for å ta med videre i omstillingsprosessen. Da tror jeg vi kan lykkes!

Innføringen av OR går bra –

Akkurat nå er Forsvaret i ferd med å bygge ut og endre ansettelsesforholdet for mange tusen ansatte. Det er en gryende diskusjon om fremtidens utdanningssystem for OR, men ikke for OF – enda. Spørsmålene er mange og svarene få. Imidlertid er det mange muligheter som ligger i å kunne etablere de gode løsningene.

**INNLEDENDE TEKST: JON VESTLI,
BFOs KOMPETANSEUTVIKLER**

I disse lekkasjetider - hvor forsvarsøkonomien, lokaliseringsdebatt og årsverksreduksjoner har preget nyhetsbildet, er det iverksatt en gedigen endring som vil prege forsvarer langt inn i fremtiden; Ordning for militært tilsatte.

De siste fire-fem årene har forsvarer hatt stort fokus på etablering av OR. Fram-

snakking av det nye og (nesten) fortielse av det vi allerede har gjennom enhetsbefalsordningen, har skapt en debatt preget av diskusjoner om sersjantkorpset og grenaderer og konstabler. Her må det i svært nær fremtid skapes like stor debatt og diskusjon om offiserens rolle!

For endringen av tenkningen omkring OR vil skape endringer for hvordan vi forstår offiserrollen, dens ansvar og myndighet i fremtiden. Egentlig er denne

fremtiden her allerede, uten at man har tatt en grunnleggende debatt om hvordan rolleforståelsen skal være på alle nivåer i organisasjonen. Når det ryktes at flere titalls kadetter ved krigsskolene heller vil bli OR enn OF, og man på ryktebørsen snakker om troppssjefen som en skrivebordskriger som forvalter i SAP og forholder seg til e-poster mer enn å være en operativ leder for sin egen tropp, så er dette tegn på en tenkning på ville veier.

men hva med OF?

OR/OF

TMBN under kappstriden Den grønne Leidang.

I denne utgaven har flere av forswarets sersjantmajorer uttalt seg om den nye tiden vi er en del av; og de er også opptatt av fremtiden for offiserskorpset. For det er ikke tvil om at Forsvaret har behov for begge deler. På samme måte som at man i byggingen av sitt eget hus har behov for tømrere, rørleggere, elektrikere, murere og andre spesialister innenfor sitt fagfelt, vil det ikke bli noe hus uten en arkitekt som har tegnet og fått det godkjent og en ingeniør som sørger for at alt skjer til rett tid, på rett sted og med riktig kvalitet. Og at de valgte løsningene er basert på beregninger og tekniske løsninger som (bokstavelig) holder vann. Det er den samme

sympiose som er styrken i å etablere et todelt korps av ansatte hvor hver del skal kunne bli vesentlig flinkere på sine respektive fagområder for å etablere et mer effektivt og kvalitativt bedre forsvar for framtiden.

Endringen må gjennomføres på flere nivåer, og over tid. Offiseren skal ikke lenger være «Jack of all trades», mens sersjantene må lære seg både taktikk og operasjonsvurdering for å kunne fylle sine nye funksjoner på alle nivåer. Stabsstudieutdanning vil være like naturlig for begge kategorier, men på ulike tidspunkt i karrieren. Mens man lett kan se for seg en livslang utdanning for sersjantene

basert på pilarene «Leder-Ekspert-Instruktør», er det mer utfordrende å se hvilke gjennomgående temaer som skal prege offisersutdanningen på tilsvarende måte. Imidlertid mener jeg at vi også for offiserene må gjenskape en livslang utdanningstrapp. Det er et absolutt behov for å utvikle alle videre, og dette er samtidig et vesentlig element for å kunne beholde våre flinke ansatte over tid- alle ønsker å utvikle seg videre! Jeg håper at diskusjonen kan starte nå – vi i BFO vil løfte dette frem som en naturlig del av den videre profesjonaliseringen av Forsvaret.

Sersjantmajorene og flaggmesteren

Offisersbladet har spurt våre sersjantmajorer (Flaggmester i Sjøforsvaret) om status og utfordringer rundt OR-ordningen. Her er spørsmålene de fikk;

Basert på ditt ståsted,

- 1) Hva er status i innføringen av ordning for militært tilsatte i din avdeling?
- 2) Hva er det fremste suksess-kriteriet for å få på plass en ordning som bidrar til å skape bedre trening, øving, utdanning og utvikling?
- 3) Hva er den største trusselen mot den videre utviklingen av OMT?
- 4) Hvis du skulle gitt Forsvarets øverste ledelse ett råd for den videre utvikling av hele ordningen – hva ville dette ha vært?

svarer på spørsmål

OR/OF

Fra koordineringsmøtet der erfaringer og utfordringer utveksles, avholdes annenhver uke.

SERSJANTMAJOR RUNE WENNEBERG, HÆREN

- 1) Utviklingen og innføringen av OMT i Hæren går stort sett meget bra. Personellet er særdeles positive, løsningsorienterte og til en viss grad utålmodige. På grunn av samtidighetsproblematikken i HR-søylen har enkelte områder tatt lengre tid enn planlagt. Innplasseringen av myndig-gjorte sjefssersjanter, nye karriere og tjenesteplaner kombinert med en stor hoved-konvertering i august, gjør at Hæren fortsetter å gi gass.
- 2) Det fremste kriteriet er at vi lykkes med en lavere turnover og en substansiell økning av erfarings- og kompetansenivået på Hærens skoler og på lags- og troppsnivå.
- 3) Det er mange relevante risikoer, men en av de farligste er at vi vanner ut OMTs hensikt ved å miste fokus på hvilke effekter vi skal ha ut av ordningen. Vi er i en fase der for mange saksbehandlere blir regel og forvaltningsfokusert i stedet for intensjonsbasert. Det gir fort dårlige løsninger. I tillegg ser jeg en trend der prioriteringen og fokuset på ordningen reduseres. Prioriteringen må øke og være høy i mange år fremover. Dette skjer ikke av seg selv!
- 4) Gi oss reelle forutsetninger for å skape komplementære offisers- og spesialistkorps i verdensklasse.

Dette er den viktigste kvalitetsreformen vi har hatt på flere generasjoner og med den kritiske størrelsen på dagens Hær, blir kvalitet avgjørende. Dette må vi lykkes med. Norge har en av Europas minste hærer, vi må sørge for at det blir en av Europas beste!

ØYSTEIN MJELLE, SERSJANTMAJOR HVST

- 1) HV er i god rute. Sjefssersjanter er på plass i alle distrikter, ved HVSKS og under etablering på SHVUKS. Det jobbes nå frem løsninger for styrkestrukturen, med implementering fra 1. januar 2017. For HVST og distrikts staber er ny org drøftet og implementeres 1. august 2016.
- 2) For HV sin del er det å få de rette folkene på plass – der hvor de kan gjøre en forskjell, samt at HV som organisasjon gis rammer som tillater det du der etterspør.
- 3) Fra mitt ståsted at vi er gitt ett oppdrag – men ingen ressurser til faktisk å kunne løse det på en fullgod måte.
- 4) Om intensjonen skal oppfylles må det gis rammer som tillater dette, som eksempelvis lønshjemler, og ikke minst at dette er noe som må på plass i hele organisasjonen, inkludert FOH og FST.

KRISTIAN EUGEN TALLERAAS, FLAGGMESTER SJØFORSVARSTABEN

- 1) I Sjøforsvaret har vi inntil nå hatt en «top-down» tilnærming. Seks flaggmestere er tilsatt, og implementeringen har vært ledelsesstyrt. Gjennom «strategisk konsept» er den enkelte nå plassert i stilling og grad. Alle stillingsbeskrivelser er gjennomgått, og justert som nødvendig, slik at vi pr nå har en fordeling mellom offiserer og spesialister på 37/63. Karriere og tjenesteplaner er ferdig, og vi er i god prosess med etablering av spesialistutdanningen på de lavere og midlere nivå. Det er en del publikasjoner (reglement, instruks, bestemmelser) som må endres eller justeres. Dette arbeidet er også i gang, men det gjenstår fortsatt noe.
- 2) Å skape to likeverdige korps, med en funksjonell arbeidsdeling basert på behovet for begge kategorier. Et myndig-gjort spesialistkorps tilpasset norske forhold med gjensidig respekt i et komplementært fellesskap med offiserskorpset i en felles militær profesjon. Ut fra dette mener jeg at den økte realkompetansen til den enkelte i spesialistsøylen vil heve nivået på dette området.
- 3) Kultur. Mange sammenligner vår nye ordning med tidligere ordninger i Norge, eller ordninger i andre Natoland. Vi ønsker imidlertid å skape en norsk modell som ikke lager et klaseskille. Faren for at det dannes subkulturer som undergraver dette, er en stor trussel mot intensjonene for ordningen.
- 4) Forsvarets ledelse har vært tydelig på hvordan ordningen overordnet er tenkt å fungere, men samtidig gitt grenene vide fullmakter til å tilpasse ordningen. Jeg tror dette er avgjørende for at ordningen skal fungere. Det er så store forskjeller mellom de enkelte grener, at en enhetlig ordning ikke ville fungert.

1) Statusen er i grunnen veldig god. Vi er kanskje ikke den forsvarsgrenen som har kommet lengst, men det er et bevisst valg vi har gjort. Det er mye som skjer i Luftforsvaret for tiden så vi må tilpasse tempoet til det vi har kapasitet til å håndtere. Vi har også hatt behov for interne prosesser for å finne løsninger som passer Luftforsvaret. Dette har vært viktig for oss. Behovene varierer ganske mye mellom stasjonene og mellom de ulike fagmiljøene. Luftforsvaret har derfor valgt fleksible tilnærminger som kan tilpasses lokale forhold og ulike behov. Vi har nå startet prosessen med å beslutte strukturen i Luftforsvaret, hvor samtlige stillinger er vurdert med tanke på OF eller OR, og på hvilket gradsnivå. Vi legger opp til en grundig prosess som

inkluderer berørte avdelinger og tillitsvalgte. Vi sikter mot å ha en besluttet struktur før sommerferien.

Vi er også i gang med å få på plass sjefssersjanter på alle nivå i Luftforsvaret. OR 9 nivået er tilsatt og vi fortsetter nå med å få på plass sjefssersjanter ved stasjonene og skolene. Deretter bataljon/gruppe-nivået og ved skvadronene. Vi håper å ha de fleste sjefssersjantene på plass i løpet av 2016. Karriere og tjenesteplaner er også i rute. Det er imidlertid mye vi ikke er i mål med ennå. Bla mht utdanning og forvaltningsrutiner. Vi trenger også en policy for lønn og tillegg som er tilpasset den nye ordningen. Dette bør vi ha på plass før vi iverksetter ny struktur fra 1. januar 2017.

2) Det aller viktigste er selvsagt at det blir attraktivt for alle kategorier å jobbe i Luftforsvaret slik at vi kan rekruttere, beholde, og videreutvikle det riktige personellet. Luftforsvaret er en kompetansebedrift som er helt avhengig av et bredt spekter kompetanse som ikke noen andre kan levere til oss. Vi har flere spesialistmiljøer hvor du kan telle på en hånd antallet som har den kompetansen som kreves for at Luftforsvaret skal kunne løse viktige oppdrag. Vi har nå mulighet til å lage et system som gir personellet den anerkjennelsen de fortjener og må bruke denne muligheten godt.

Sjefssersjantene på alle nivå vil være sentrale i dette. De vil ha en viktig rolle i å implementere og videreutvikle en ordning som er tilpasset Luftforsvarets behov. Vi må da unngå å utfordre vår kultur på en måte som skaper uheldige skiller mellom ulike personellkategorier. Vi spiller på samme lag i dag og det må vi fortsatt gjøre i framtiden. Vi har behov for å dyrke spisskompetanse i både dybde og bredde, og det må vi bruke den nye ordningen til å legge til rette for. Samtidig må vi ta vare på den kulturen vi har for å respektere hverandre, uavhengig av grad eller kategori. Dette tror jeg vi har gode forutsetninger for å klare. Kompetanse og funksjon er vel egentlig viktigere enn grad i Luftforsvaret. Vi har også kultur for å stole på at folk kan jobben sin og selv kan finne løsninger om det dukker opp problemer. Dette må vi også ta vare på. Vi har vel egentlig ikke noe valg. Du skal ikke langt opp i systemet i Luftforsvaret før du er helt prisgitt spesialistkompetanse. Du finner nok ingen i hele verden som kan alt om det som foregår på en flystasjon.

Klarer vi å få til en funksjonell arbeidsdeling mellom generalister og spesialister preget av gjensidig respekt og tillit, og hvor kompetanseutvikling anerkjennes og belønnes, tror jeg Luftforsvaret vil komme i mål på en god måte.

3) Den største bekymringen i Luftforsvaret er faren for at den nye ordningen medfører en splitt i laget og at det oppstår uønskede statusforskjeller. Vi ser også utfordringer med å splitte opp små fagmiljøer i ulike kategorier. Vi er helt avhengig av å kunne nytte riktig kompetanse på riktig sted, uavhengig av hvilken kategori personellet tilhører. Vi må da være pragmatiske. Begynner vi å bli for prinsipielle, vil den nye ordningen fort kunne bli et problem for Luftforsvaret. En rendyrket amerikansk modell vil f.eks neppe fungert godt hos oss. Vi er for små og det ville nok krasjet med vår kultur.

4) Hold fast ved at vi må skape en ordning tilpasset norske forhold og forsvarsgrenenes behov. Vi må skape noe som passer vår kultur og våre behov, og å ikke ukritisk kopiere andre lands løsninger på problemer vi ikke har.

HERMAN ELDORHAGEN, SERSJANT-MAJOR FORSVARETS SPESIALSTYRKER

- 1) FS har klart konverteringsgrunnlaget og gjennomfører konvertering av hoveddelen av organisasjonen i løpet av andre halvår 2016.
- 2) Sørge for en tydelig rollefordeling og rolleavklaring. Dette gjør det mulig å ta ut effekten i forhold til å kunne gjøre flere oppgaver parallelt og integrert.
- 3) Rolledelingen må gjennomføres fullt ut med det som følger med av ansvar og myndighet. Det er viktig å holde fokus på å utvikle to komplementære systemer.
- 4) Man må tilpass rammer i forhold til forvaltning av OMT, slik at effekten kan tas ut i henhold til spørsmål 2 og 3.

Per Gøran Wilhelmsen sersjantmajor CYFOR, var på tjenestereise og svarene rakk ikke frem før bladet gikk i trykken.

Norwegian Battle Lab & Experimentation - NOBLE

NOBLE ble etablert i 1999 som et prosjekt i Luftforsvaret, og er i dag en liten organisasjon med ni fast ansatte der alle forsvarsgrener er representert. NOBLE er en del av Forsvarets ordning for konseptutvikling og eksperimentering (CD&E), og jobber med prosjekter for hele Forsvaret.

Under oppdrag i Aden-bukta, hadde marine- og kystjegerne sambands-system utviklet av NOBLE på kort tid.

NOBLE er underlagt Cyberforsvarets kompetanse- og transformasjonsavdeling, men er lokalisert i Bodø. I februar besøkte en delegasjon fra BFO denne spennende og fremtidsstenkende avdelingen, som uforståelig nok nå er truet med nedleggelse. Vi ble vel tatt imot av sjef NOBLE oberst Gaute Olstad, og fikk en to timers fyldig brief om avdelingens oppdrag og personell-sammensetting. Forhandlingsleder Ragnar Dahl orienterte også alle de ansatte status i omstillingen, samt de utfordringer BFO bidrar til å løse. Fremtidens teknologiske løsninger

CD&E i Forsvaret er et verktøy for å bidra til å utvikle nye konsepter og til å forbedre eksisterende, eller fremskaffe nye operative evner, noe ethvert lands forsvar bør satse på. NOBLE eksperimenterer med både teknologi, operative arbeidsprosesser og operativ organisasjon med fokus på fellesoperativ funksjonalitet. De bruker ofte tilgjengelig teknologi/hylleware, men setter det sammen på en ny måte slik at man oppnår ny funksjonalitet. Ved å tenke slik, utvikler man altså på «Petter Smart-vis» Forsvarets operative evne til en overkommelig pris.

NOBLE eksperimenterer både nasjonalt og internasjonalt, for å utvikle nye konsepter og kapabiliteter. Men også for å vurdere ideer, konsepter og operative krav på et tidlig stadium. De vurderer operativ nytte, og redusert risiko for mangelfull dekning av operative behov. I denne sammenheng er det like verdifullt at NOBLE forkaster ideer som at de anbefaler de for videre implementering.

SMARTE LØSNINGER

På NOBLE jobber en rekke spesialister innen blant annet elektronikk, data, samband, og flere med bred operativ erfaring. Et eksempel på hvordan de jobber, er at de på kort tid løste Sjøforsvarets akutte behov for video-overføring mellom norsk fregatt og rib under oppdraget i Adenbukta. Her også ble det brukt hylleware til en overkommelig pris. Et annet eksempel på utviklingsarbeidet ved NOBLE er arbeidet med å øke operativ effekt gjennom interoperabilitet (samvirke) nasjonalt og internasjonalt. De var med fra starten av med utvikling av NORBMS (Norwegian Battle Management System). Dette er nå Forsvarets foretrukne kommando-, kontroll- og informasjonssystem. Det ble utviklet for spesialstyrkene i Afghanistan og brukes nå av mange avdelinger i Forsvaret. NOBLE har vært i førersetet for utviklingen av dette systemet siden 2009.

NOBLE samarbeider tett med ulike avdelinger i hele Forsvaret, med norsk og

Fra BFOs besøk hos NOBLE, med gjensidig informasjons-utveksling. Foto: Offisersbladet

utenlandsk industri, samt andre nasjoners militære avdelinger. De er utvilsomt en avdeling med svært høy kompetanse innen sitt fagfelt, herunder metodekompetanse, teknisk kompetanse og bred erfaringsbakgrunn fra tidligere prosjekter. I tillegg har NOBLE over tid opparbeidet seg et stort og viktig nettverk som bidrar til at man raskt kan sette sammen prosjektgrupper for å kunne løse oppdrag.

NOBLE jobber med prosjekter over en tidshorisont på 5-15 måneder. Dette til forskjell fra eksempelvis FFI som arbeider med forskningsbasert utvikling, og som heller ikke har den nødvendige kontakten med Forsvarets operative avdelinger. NOBLE løser små, mellomstore og til dels store operative problemer raskt, med få ressurser, innenfor etablert eksperiment-metodikk, med allerede tilgjengelig teknologi – noe som igjen sparer Forsvaret for store beløp. Noen ganger trenger man raske løsninger der og da på et oppstått problem (ref Adenbukta). Da må man kunne løse dette uten lange utredninger og forskning som tar så lang tid at når løsningen foreligger er teknologien utdatert.

HVA HAR FORSVARET Å TAPE PÅ AT NOBLE EVENTUELT FORSVINNER?

Forsvaret vil først og fremst ikke lenger ha en egen kapasitet med et fellesoperativt fokus som jobber med konseptutvikling/kapabilitetsutvikling. Noe Forsvaret smertelig vil kunne erfare under øvelse Trident Juncture i 2018 («high visibility

exercise»), som den høyest prioriterte øvelsen de nærmeste årene. Der blir det et stort innslag av allierte, og interoperabilitet vil være en viktig faktor for å lykkes med nasjonalt og alliert med samvirke fra operasjonelt til taktisk nivå. Det er NOBLE som er den viktige kapasiteten for å kunne løse disse utfordringene frem til 2018. Dette er enda en grunn til man kan undres på hvorfor de er foreslått nedlagt.

NOBLE har i mange år også jobbet direkte med det som nå har hovedfokus i FMR, nemlig et moderne og høyteknologisk forsvar, utvikling av langtrekkende presisjonsstyrte våpen, skape nødvendig situasjonsforståelse for beslutningstakere (etterretning og overvåkning), utøve nødvendig ledelse over styrkene (kommando og kontroll), sikre nødvendig ildkraft til å ramme en motstander ved å kunne påføre ham betydelige tap (inn-satsevne), kapabilitetsutvikling, interoperabilitet samt å anvende ny teknologi. Svært viktige elementer i fremtidens forsvar, men hvem skal videreføre/videreutvikle og gjennomføre nye løsninger hvis NOBLE legges ned? Dette er en avdeling med ni fast ansatte, som med få midler løser mange av dagens og fremtidens teknologiske/operasjonelle utfordringer for Forsvaret, til et meget overkommelig kostnadsnivå.

MURMANSKKONVOIENE

«En av de mest melankolske maritime episodene i hele krigen», uttalte Churchill om skjebnen til konvoien PQ 17. Den arktiske konvoitrafikken var svært viktig for samarbeidet mellom vest og øst under 2. verdenskrig.

AV TROND SÆTRE

Franklin D. Roosevelts innføring av «lend-lease» 1941 innebar at utenlandske regjeringer kunne få kjøpe, overta, utveksle, lease, låne eller på annen måte motta hvilket som helst forsvarsutstyr fra USA – Forutsatt at presidenten anså det aktuelle landets forsvar som vitalt for de forente staters sikkerhet. Lend-lease ble innført i mars 1941, altså en god stund før angrepet på Pearl Harbor.

Ettersom presidenten ønsket å gå inn i krigen på britisk side, innebar denne tillatelsen at særlig Storbritannia fikk billigere skip og militært utstyr. Men også Sovjetunionen dro nytte av ordningen. Alt den 22. juni, samme dag som tyskerne igangsatte Operasjon Barbarossa, holdt Churchill en radiotale der han kunngjorde Storbritannias hensikt om å «gi hvilken hjelp vi enn kan til Russland og det russiske folk».

Konvoier ble blant annet sendt via den persiske korridoren og Stillehavet, men det er de såkalte Murmanskkonvoiene som er særlig interessante i norsk militærhistorisk sammenheng. 21. august 1941 seilte den første konvoien på denne ruten, «Dervish», fra Hvalfjord på Island med militær eskorte. Ti dager senere ankom den Arkhangelsk. Samtlige av disse konvoiene ble ilandsatt enten i Arkhangelsk eller Murmansk. Ganske mange av dem ble sendt fra Liverpool eller Skottland, men de første årene ble mesteparten sendt fra Reykjavik eller Hvalfjord. Island var under alliert kontroll, først av britene, senere av amerikanerne, og øya hadde fordelen av å være langt borte fra noe område som var kontrollert av tyskerne.

I sommerhalvåret gikk konvoien nord for Island, men om vinteren måtte ruten legges lenger sør mot Finnmarkskysten. Dette gjorde konvoiene mer utsatte for tyske angrep fra norske baser. Operasjonene var risikable. I tillegg til de direkte angrepene, var det også mindre sjanse for å overleve senkningen av et skip, på grunn av det kalde vannet.

Under britisk ledelse deltok også flere norske marinefartøyer i eskorten av konvoiene. Jageren KNM Stord utmerket seg der den eskorterte 16 konvoier (åtte østgående og åtte vestgående), ofte under angrep fra ubåter og fly.

Særlig fryktet de allierte «Tirpitz», det største slagskipet i Tysklands krigsmarine ved siden av «Bismarck», og frykten kan ha vært en medvirkende årsak til den største

katastrofen i Murmanskkonvoienes historie. 23. januar 1941 sendte Theta-gruppen, en norsk motstandsgruppe som holdt de allierte orientert om viktige bevegelser langs norskekysten, meldingen: «Tirpitz, seks destroyere og flere ubåter observert i Åsenfjorden (i Nord-Trøndelag)» Den norske eksilregjeringen underrettet britene, som behandlet nyheten med det største alvor. Senere ble slagskipet flyttet til Kåfjord i Alta.

Da konvoi PQ 17 dro fra Hvalfjord den 27. juni samme år, lå Tirpitz som en skygge over operasjonen. 4. juli gjennomførte tyskerne «Operasjon Rösselsprung», et vellykket angrep på skipene. Tyske torpedofly angrep fra så lav høyde at det var vanskelig for eskorten å skyte på dem uten å treffe lasteskipene. Samme kveld fikk første krysserskvadron i rask rekkefølge nye ordrer fra det britiske admiralitet: «Kryssereskorten skal med stor fart trekke seg ut i vestlig retning». Deretter fikk konvoien beskjed om å spre seg og fortsette til russiske havner «som følge av trusler fra overflateskip». Deriblant «Tirpitz». Men flere av de store fartøylene som skulle seile med skipet, var skadet. Derfor nølte tyskerne, og slagskipet ble aldri sendt ut.

Historien har vist at det faktisk var ganske sjelden at «Tirpitz» dro til sjøs. Skipets tilstedeværelse ble sett på som en trussel i seg selv, og bandt opp ressurser for den britiske marinen. Derfor var det kanskje ikke så rart at Hitler i perioder forbød marinen å utsette skipet for noe; «Tirpitz» var mer effektivt som et skremmel, som en sjeldsynt, men overhengende trussel.

Og som et skremmel gjorde «Tirpitz» en utmerket jobb denne julkvelden i 1942. Lasteskipene ble overlatt til seg selv, uten

annen foreslått strategi enn å spre seg og seile videre mot Russland. På dette tidspunktet var konvoien kommet mer enn halvveis, og tre skip var senket. Innen operasjonens ende var 24 av 32 handelsskip senket. 210 bombefly, 430 stridsvogner, 3500 kjøretøy og 100 000 tonn ammunisjon gikk til bunns i Barentshavet.

Et lyspunkt på denne tragiske overfarten var løytnant Leo Gradwell, kommandør for anti-ubåttråleren HMS Ayrshire. På tidspunktet da han fikk spredningsordren, så han at de nærmet seg den arktiske isgrensen, og tok med seg tre lasteskip nordover. I tre døgn lå skipene ved iskanten, og kamuflert med hvit maling unngikk de Luftwaffes rekognosering. Deretter seilte de videre i retning Novaja Semlja, der de ankom Arkhangelsk den 25. juli.

PQ 17-fiaskoen var et alvorlig, om enn bare midlertidig, tilbakeslag for samarbeidet mellom Sovjetunionen og de allierte. For Stalin var det den britiske marineledelsens ordre ubegripelig, og sovjeterne anklaget de allierte for løgn. En ny konvoi, PQ 18, ble ikke sendt ut før i begynnelsen av september. Begrunnelsen var at det arktiske sommerlyset gjorde skipene for synlige. Derfor ble det heller ikke sendt ut konvoier om sommeren i 1943 eller 1944. Men ingen kan benekte konvoienes enorme betydning for å forsyne russerne med materiale, både før og etter at vestfronten var åpnet i Europa. Fra juni 1941 til mai 1945 ble mer enn fire millioner tonn krigsforsyninger sendt med Murmansk-konvoiene. Heller ikke kan noen benekte sjøfolkenes store offer. 104 handelsskip ble senket og mellom 1000 og 1500 sjøfolk omkom. «Å gå i konvoi på Murmansk var jevn godt med selvmord», sa en engelskmann som overlevde farten.

Maritim overvåking i Nord-

Våre seks Orion overvåkingsfly (fire P-3C og to P-3N) har i en årrekke patruljert norskekysten, men er foreslått utfaset av forsvarssjefen på grunn av oppnådd levetid. I sitt fagmilitære råd (FMR) har forsvarssjefen foreslått å i stedet bruke høytflygende droner i overvåkings-rollen, sammen med mindre bemannede fly og satellitter. Debatten er for lengst i gang.

Tidligere commander (brigader) i Royal Air Force og flyger med over 5.000 timer på det britiske maritime overvåkingsflyet Nimrod MR2, Andy Fryer.

Northrop Grumman's MQ-4 C Triton overvåker enorme havområder 24 timer i døgnet. Foto US Navy graphic.

Av EINAR HOLST CLAUSEN

Generalinspektøren for Luftforsvaret generalmajor Per Egil Rygg, støtter forsvarssjefens fagmilitære råd der Andøya ikke videreføres. Denne støtten baserer seg nok på at Rygg er pinlig klar over at Luftforsvarets driftsbudsjett i fremtiden vil komme under et betydelig press når man vet hva det koster å drifte våre nye femtegenerasjons F-35 kampfly. Men overvåking av vår langstrakte kyst, spesielt i Nord, skal fortsatt prioriteres. Spørsmålene blir da med hvilken overvåkingskapasitet, og til hvilken pris? Og hva med anti-ubåt kapasiteten?

UENIGHET I FORSVARSDEPARTEMENTET

I følge Offisersbladets kilder, har Forsvarsdepartementet jobbet med alternativene etter Orion-flyene. Men mye tyder på at det er

uenighet mellom avdelingene i FD. For FD II sikkerhetspolitisk avdeling skal visstnok ha «låst» seg til at Forsvaret bør kjøpe Boeing's 737-baserte P-8 Poseidon overvåkingsfly, som erstatter til våre Orion. En slik konklusjon er enkel, når man ikke trenger ta hensyn til budsjettene. FD IV avdeling for forsvarspolitik og langtidsplanlegging, skal derimot være mer positivt innstilt for UAV (drone)-løsning med for eksempel Northrop Grumman's nyutviklede MQ-4C, som er mer i tråd med forsvarssjefens anbefaling i FMR. Offisersbladet har hatt den klare oppfatning at det er FD IV som har ansvar for langtidsplanleggingen, men nå synes det som at FD II har overtatt deler av den rollen.

FFI IKKE FORESPURT OM KOSTNADSBEREGNINGER

Det merkelige er at når Offisersbladet tar

kontakt med Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI), for å få vite mer om beregninger rundt anskaffelseskostnader, driftskostnader, effektivitet, og eventuelle besparelser i forholdet mellom P-8 Poseidon og eventuelt HALE/UAS'en (High Altitude Long Endurance/Unmanned Aerial Surveillance) MQ-4C, får vi vite at FFI ikke har blitt forespurt av FD om en slik analyse. Det må være lov å spørre seg hvorfor FD II, som i følge våre kilder ønsker å anskaffe P-8 Poseidon, ikke ønsker en analyse fra FFI? For FFI er tross alt den institusjonen som med sin solide ekspertise, på nøytralt grunnlag, virkelig er i stand til å foreta slike vurderinger, og som FD normalt viser til i slike sammenhenger.

Luftmilitært Samfund v/brigader (luft) Øivind Strandman skriver blant annet dette om anskaffelse av UAV'er kontra større bemannede overvåkings-fly:

områdene

P8 Poseidon til venstre og P3 Orion til høyre.

HALE UAS MQ4 C Triton fra Northrop sørger for helhetsoversikten.
Foto US Navy graphics.

– Anskaffelseskostnaden på de største UAVene er for så vidt høy, men behovet for antall fly reduseres ettersom de kan bære mange sensorer samtidig og således er til flerb bruk. Store UAVer er uansett vesentlig billigere å anskaffe enn store bemannede fly. Den største besparelsen ligger nok likevel i driftsutgiftene som er svært høye for store bemannede fly. Ubemannede systemer, som ble presentert på vårt seminar har 4 operatører, i motsetning til dagens Orion med et crew på 10 – 11 personer. For et lite luftforsvar vil en slik reduksjon i bemanning få stor positiv effekt på driftsutgiftene, som igjen gir mer ressurser for mer flytid til støtte for militære og sivile oppgaver. Sammen med forbedrede driftsmønstre og forenklet logistikk, ble vi fortalt at innsparingen på drift vil være rundt 70 prosent

sammenlignet med dagens driftsutgifter til Orion.

BRITISK BRIGADER FLYGER STØTTER OVERVÅKING MED DRONER

Tidligere commander (brigader) i Royal Air Force og flyger med over 5.000 timer på det britiske maritime overvåkingsflyet Nimrod MR2, Andy Fryer sier i siste utgave av Luftled følgende: «P-8 Poseidon vil utvilsomt levere et imponerende spekter av kapasiteter, men den er en meget kostbar plattform som kan være begrensende for antallet et land har råd til å operere, og således vil det oppstå et udekket behov. Den høye kostnaden gjør det også usikkert om Norge ønsker å åpne for et kjøp av P-8 Poseidon, spesielt sett i sammenheng med forpliktelsen til å kjøpe F-35».

NORDOMRÅDET OG ALLIERT SAMARBEID

Kontroll og overvåking av Norskehavet og Barentshavet blir stadig viktigere for både sivil og militær myndighet. Skipsfarten i Nordområdene er stadig økende, og Russlands militære maritime tilstedeværelse i regionen har økt kraftig de siste årene. USA/NATO ser også behovet for bedre overvåking, og forbedret anti-ubåt kapasitet. Storbritannia kjøper ni P-8 Poseidon, og USA skal ruste opp igjen deler av basen på Keflavik/Island, for å kunne operere et visst antall P-8 Poseidon derfra. Med andre ord et stort antall P-8 maritime overvåkingsfly med anti-ubåt kapasitet i våre «nærområder».

Og da kommer vi til det som kan være en spennende tilnærming til en mulig fremtidig løsning. Om Norge skulle kjøpe inn et antall HALE/UAS droner som erstatning for Orion-flyene, ville man utvilsomt få overvåking og helhetsbilde av Nordområdet 24 timer i døgnet. Dessuten spares det hundretalls millioner i forhold til å kjøpe og operere 4-6 P-8 Poseidon. For å kompensere for dronens manglende anti-ubåt kapasitet, kan samarbeid med Storbritannia og USA innngås, der deres flåte av P-8 Poseidon kan sørge for eventuell anti-ubåt krigføring. Til gjengjeld kan Norge dele informasjon og overvåkingsstatus fra sine droner.

NETTVERKSBASERT BASERT FORSVAR/»SMART DEFENCE«

Man kan se for seg norske HALE/UAS droner som overvåker enorme hav-områder i Nord fra 50.000 fot, og kommuniserer/overfører data til våpenplattformene F-35 og våre fregatter med NH-90 helikoptre, i tillegg Kystvakta som også har NH-90 om bord. Tar man også med eventuell støtte fra Storbritannias og USAs P-8 til anti-ubåt krigføring, så må et slikt konsept være en god løsning? Dette er nettverksbasert forsvar i praksis, og burde også kunne bli et godt eksempel på alliansesamarbeid, som igjen er «Smart defence».

Et samarbeid med nordiske land/NORDEFECO burde dessuten også kunne vurderes? Bonusen er uansett en besparelse i mangemillioners klassen. Et siste aspekt er at andre sektorer også vil ha nytte av at Norge anskaffer et system som kan gi en bedre helhetlig situasjonsforståelse i Nordområdene. Særlig burde Justis- og beredskapsdepartementet se at deres ansvarsområder innenfor søk og redning, kystvakt og grensevakt vil styrkes.

Ubemannet maritim overvå

P-3 Orion er foreslått faset ut, og det diskuteres hva som skal erstatte våre tilårskomne maritime overvåkings- og anti-ubåt fly. De to foregående sider tar for seg debatten rundt overvåking av Nordområdene, og eventuelle/ potensielle fordeler ved bruk av droner.

HALE UAS MQ4 C fra Northrop Grumman. Foto: Northrop Grumman

Av EINAR HOLST CLAUSEN

Siden HALE UAS (High Altitude Long Endurance Unmanned Aerial Surveillance) dronen MQ-4 C Triton fra Northrop Grumman er en klar kandidat, velger jeg her å presentere noen faktaopplysninger om Triton, og hvilken jobb en slik drone kan gjøre.

MQ-4C Triton er en nyutviklet marine-utgave av den nå etablerte Global Hawk. Global Hawk fløy første gang i februar 1998. Det er bygget rundt 50 stk. til nå, med en kostnad pr stk. på ca. 120 millioner dollar, omtrent 50 millioner dollar mindre enn en P-8 Poseidon. Global Hawk flåten har nå til sammen fløyet over 160.000 timer. I snitt flyr det til enhver tid 2,3 Global Hawk et sted i verden. Norge er for øvrig allerede med i NATOs AGS (Aerial Ground Surveillance), der flere nasjoner drar nytte av den overlegne overvåkingskapasiteten til fem Global

Hawk droner, som overvåker store deler av verdens aktuelle områder. Norge bør derfor vite hvilken kapasitet et slikt dronesystem har, og hva den kan gjøre med overvåking av våre Nordområder.

SPESIALTILPASSET FOR MARINEN

MQ-4C Triton er noe lettere og har etter ønsker og behov fra US Navy, en annen sammensetting av sensorer, tilpasset overvåking av havområder. Ettersom US Navy ønsket at Triton skulle kunne gå ned overflaten, har Triton forsterkede vinger, samt anti-icing og de-icing system. Triton fløy første gang i mai 2013, og skulle i utgangspunktet vært operativ fra slutten av 2015. Men et ønske fra US Navy førte til at Northrop Grumman måtte foreta noen aerodynamiske korrigeringer på stabiliserings-rorene/hale-rorene. I tillegg kom ønsker om integrering av flere maritime sensorer, noe som førte til at operativ status er flyttet til 2018 (i

USA). En annen grunn til forsinkelsen er utfordringer med drone-flyging i forhold til annen sivil luftfart (spesielt i midt-Europa med svært tett flytrafikk). ICAO har fremsatt krav om anti-kollisjons system i Global Hawk og tilsvarende droner. Dette jobber nå Northrop Grumman med å bygge inn i sine droner som skal operere i slik tett sivil luftfart. Northrop Grumman, planlegger foreløpig med å bygge rundt 68 MQ-4C Triton. US Navy har alene bestilt 68 Triton som skal utføre hav-overvåking sammen med P-8. US Navy har for øvrig besluttet at deres EP-3 (P-3 med særlige etterretningskapasiteter) skal overtas av Triton, en versjon som kalles Triton multi-INT.

FLYR SVÆRT HØYT OG DEKKER STORE HAVOMRÅDER

MQ-4C Triton flyr i høyder opp til 55.000 fot, over all annen sivil lufttrafikk. I denne høyden når ikke tradisjonelle

king fra over 50.000 fot

Fra Northrop Grummans fabrikk i Arizona, der Global Hawk og Triton produseres.

To MQ 4C Triton på Edwards AFB Arizona. Foto Northrop Grumman.

Triton Ferry. Foto: Northrop Grumman.

bakke til luft-raketter opp, dessuten er det denne høyden meget stabile luftforhold. I en slik høyde vil Triton med sine høyteknologiske sensorer, i løpet av en dag kunne dekke/overvåke et område på omkring 4 millioner kvadratkilometer, eller to ganger Norges havområder på et tokt. Triton flyr normalt i 24-timers sykluser, men kan fly opptil 30 timer sammenhengende. (rekorden er på 32,5 timer). Nasjoner som velger å kjøpe MQ-4C, kan etter behov selv velge hvilke «sensor-pakker» de ønsker å ha, alt etter behov og lommebok. Forsvarssjefen har i sitt råd sagt at anti-ubåt kapasiteten blir ivaretatt av andre kapasiteter. Det foregår likevel interessant utvikling for at UAV'er skal kunne slippe sonarbøyer. Ultra Electronics er et av verdens ledende selskaper innen sonar-teknologi. De har utviklet mini-sonarbøyer med samme kapasitet som de større som benyttes i dag. Ultra beskriver at de utvikler en pod som kan ta

opptil 32 sonarbøyer. Med én pod på hver vinge, vil en Triton da kunne slippe 64 bøyer, og overvåke sonarfeltet kontinuerlig i opp mot 28 timer.

UBEVÆPNET

Triton bærer ikke våpen, og vil heller ikke gjøre det i fremtiden. Enkelte hevder at det gjør systemet så sårbart at det kun kan benyttes i fredstid (fremført på drone-konferansen på stabsskolen i vår). Slik argumentasjon blir litt merkelig, for hva da med den strategiske ressursen AWACS? Skulle det være behov for «chaff» og/eller «flares», er det noe som også kan bygges inn i en såpass stor UAV.

NETTVERKSBASERT FORSVAR OG ALLIERT SAMARBEID

Kombinasjonen av MQ-4C Triton i overvåkings-rollen, og alliertes P-8 Poseidon i anti-ubåt/overflate rollen og elektronisk krigføring, samt UAV'ens kommunika-

sjon og samarbeid mellom F-35, fregatter, egne ubåter og fregatt-helikoptre er diskutert av flere land. Er ikke dette «Smarty defence» da? Les mer om det potensielle allierte samarbeidet på de to foregående sidene.

FAKTA

MQ-4C TRITON:

Mannskap: 4 pr bakkestasjon

Lengde: 14,5 m

Vingespenn: 39,9 m

Høyde: 4,6 m

Vekt: 14, 63 tonn

Motor: Rolls-Royce AE 3007 turbofan

Maks hastighet: 575 km/t

Maks flyhøyde: 60.000 fot

Maks flytid: 24 timer

Fra ord til handling

Kommende LTP rykker stadig nærmere og gjennom ytterligere lekkasjer sprer usikkerheten og spekulasjonene seg. Ny LTP handler utvilsomt om framtiden, men mye henger også på fortiden. Hvordan håndteres de etterslep som er omtalt over tid og som har blitt mer og mer synlig den siste tiden. Forsvarets ledelse har vært usminket i sin beskrivelse av den økonomiske tilstanden. Dette bilde er for oss forsterket gjennom de tilbakemeldingene vi får fra avdelingene. Reisebudsjettet kuttes, nødvendige kurs kanselleres og det er meget krevende å få gjennomført det som er planlagt av trening og øving. Derfor blir brytningen mellom fortid og framtid viktig. Slik bilde ser ut legges det utvilsomt på penger i forhold til den siste langtidsplanen i den som nå er på vei. Det viktige spørsmålet er hvor disse legges. For effekten sin skyld er det avgjørende at løftet kommer raskt, de første fire årene er avgjørende for å ta tak i etterslepet innen vedlikehold og beredskap. Dette sammen med et løft for å bygge mer utholdenhet og bedre beredskap må komme nå. Hvis så ikke skjer er det langt mellom ord og handling.

På debattmøte vi arrangerte sammen med 12 andre toneangivende organisasjoner for Forsvaret var det nesten hallelujastemning i det politiske panelet når det gjaldt mer penger til Forsvaret, uten unntak. Det er nye toner når partiene på Stortinget samles for å diskutere forsvarspolitikken. Og det lover absolutt godt for en debatt om kommende langtidsplan som dreier seg om hvilket Forsvar vi skal ha og viktigheten av å bygge opp og ikke ned. Dette underbygges av vedtakene på landsmøtene til begge regjeringspartiene. Først ute var Høyre hvor det lå et sterkt press fra mange lokale lag om å øke bevilgningene, sette konkrete krav bak økningen opp til 2% målet om BNP. Selve vedtaket ble noe mer ullent enn forventet. De mer direkte forpliktelsene ble i større grad fulgt opp av Frp på deres landsmøte. Med bakgrunn i begge vedtak blir det spennende å se om det faktisk går fra ord til handling når langtidsplanene blir fremmet.

BFOs klare krav er at mye av økningen må skje i det korte tidsperspektivet, hvor de fire første årene er kritiske. Så hva er da egentlig problemet? Underliggende er det samtidig liten tvil om at det ikke blir så enkelt, lekkasjene som nå kommer peker i retning av et nivå under det FSJ har anbefalt. Et råd som beskriver en minimums struktur og et råd som også innebærer betydelig kutt og rasjonalisering. Når det kommer til stykke kan det tyde på at enkelt kapasiteter blir viktigere enn utholdenhet fordi utholdenhet krever mye mennesker, noe som er dyrt. Samtidig vet alle at uten tilstrekkelige antall mennesker har vi ikke en stor nok Hær, og det blir vanskelig og bemanne opp nye effektive plattformer. I tillegg vet vi at det allerede i dag jobbes over 1.3 årsverk per ansatt, effekten er kanskje tatt ut. Dette innebærer at en løsning hvor deler av innsparingen tas gjennom årsverkskutt må forlates. Det positive er at det tas tak i å bygge en struktur med tilhørende økonomi som vil være i bedre balanse over tid. Noe som er avgjørende. Da trenges det bare litt til for å få veldig mye mer effekt ut av det som ligger som et godt fundament. Lykke til!

Med varm hilsen

Jens Jahren

Leder BFO

Viktig forsvarsdebatt!

BFO har som arbeidstaker-organisasjon over lang tid naturligvis hatt et særlig fokus på Forsvaret og Forsvarets utvikling. Saken ligger oss nært, og vi favner veldig bredt. Derfor er vi veldig glad for at Forsvarsdebatten og fokuset på utviklingen av Forsvaret har økt i omfang og fått mye oppmerksomhet den siste tiden. Særlig etter at Forsvarssjefen la fram sitt fagmilitære råd, noe som viser behovet for satsning og ikke minst hvor alvorlig situasjonene er.

Bredden i strukturen er tatt ut og utholdenheten er redusert kraftig. Samtidig er det i dag fortsatt et godt fundament å bygge videre på. Det er bygd kompetanse gjennom mange og krevende operasjoner ute, utdanningen er fortsatt robust og godt forankret i profesjonsutviklingen. Både personlig utstyr og nytt materiell er på plass. Summen av dette gir et godt grunnlag for å starte en oppbygging av vårt forsvar. Effektivisering og tæring

Forsvaret har de senere årene gjennomført en stor innsats for å effektivisere organisasjonen og virksomheten. Samtidig har Forsvaret også tæret på sine lagre, vedlikehold og beredskap for å oppnå effekten. Det er nå mindre å ta av og potensialet for videre effektivisering er redusert. Det er også viktig å poengtere at effektivisering er det som skal løses manglende bevilgninger. Gjentatte budsjetter hvor effektivisering er lagt inn som en styrkning har etter vår mening ikke gitt god effekt. Full implementering av funn fra McKinsey (2,2-2,7 mrd) vil ikke løse alle utfordringene, det må uansett på plass betydelige økninger i budsjettene.

Forsvaret har de siste 10-15 årene redusert sin basestruktur betydelig, dette har gitt positiv økonomisk uttelling. I de videre vurderingene og valg er det viktig at det er operative behov og evne som legges til grunn, ikke primært distriktspolitik. Der slike hensyn må tas må dette finansieres. Forsvaret har fått svekket kjøpekraft, mye på grunn av den kraftige kostnadsveksten på militært materiell. Det fagmilitære rådet

BFO er godt fornøyd med at FSJ er tydelig i sitt fagmilitære råd. Det å videreføre dagens nivå vil innebære en betydelig svekkelse av vår forsvarsevne. Den anbefalte løsningen i FMR en minimums modell. Også i denne gjøres det kraftige prioriteringer både når det gjelder basevalg og struktur element. Forutsigbarhet med tilstrekkelige rammer er avgjørende for den videre utviklingen av Forsvaret. Signalene rundt oss og endringene i den sikkerhetspolitiske situasjonen er tydelige, det samme er signalene om et forsvar på sparebluss. Forsvaret i dag har dessverre manglende utholdenhet og robusthet, noe som er alvorlig. Dette er forhold som Stortinget, Regjeringen og Forsvarsdepartementet må ta tak i raskt. Nå må det vises handlekraft, slik at vi får en reell styrket forsvarsstruktur. Dette er svært viktige valg for framtiden! Dette er utdrag av innlegget leder BFO Jens Jahren holdt overfor det brede politiske panelet under debatten i Litteraturhuset tirsdag 19. april.

BFO LEDERKONFERANSE 2016

«ET FORSVAR I ENDRING – BFO SOM KLIPPEN»

Dette er arbeidstittelen for Lederkonferansen 2016 som vil bli gjennomført på Hamar i tidsrommet 29-31 august 2016. Her møtes hovedstyret, regionstyreledere, hovedtillitsvalgte og lokalforeningsledere.

Leder BFO ønsker å benytte lederkonferansen til å sette fokus på to ting: BFOs indre liv og struktur, samt de ytre kreftene som påvirker Forsvaret og våre medlemmer. Organisasjonsutvalget og Programutvalget vil begge benytte denne muligheten til å skape diskusjon, og få frem meninger og retning. Gjennom gode foredragsholdere vil det bli satt fokus på hva som påvirker omverdenen for Forsvaret og for BFO.

Jon Vestli/BFOs kompetanseutvikler

KONSTITUERENDE AMU-MØTE I ETATEN FORSVARSMATERIELL

Direktør Mette Sørfonden ønsket deltakerne velkommen og sa at dette var en viktig milepæl i arbeidet med å etablere etaten Forsvarsmateriell. Hun kommer fra en virksomhet med mye operativ elementer, med mye risiko involvert. I Forsvarsmateriell er det kanskje mindre av den type risiko, med unntak av noen få elementer som eks testflygere mv. men like fullt er arbeidet i AMU av stor betydning slik at personellet ivaretas på best mulig måte. Sykefraværet i Forsvarsmateriell er veldig lavt og det er et godt utgangspunkt for videre utvikling. Hun foreslo at Jørn Johansen ledet møtene, neste år så er det arbeidstakersiden som overtar lederansvaret for Forsvarsmateriell AMU. Hun ga et positivt inntrykk og evnet å gi tilstrekkelig signaler gjennom møte til at Forsvarsmateriell AMU kunne fatte gode vedtak.

Noen valg var formelt ikke gjennomført. For YS Stat vedkommende vil det bli valgt AMU representant og vara AMU representant i nær framtid. Enn så lenge fungerer Helge Gulaker (BFO) som YS sin representant, med Jan R Pedersen som vara (PEFO). Pga forhandlinger og ferie ble YS Stat denne gangen representert ved Ragnar Dahl (BFO).

Utvalget ble også enige om AMU-struktur, herunder valg av sentralt HVO pr 15/6-2016. Utvalget anbefalte at dette burde være et 100 % frikjøpt tillitsverv, i første omgang for første valgperiode. Organisasjonene skal også velge vara HVO i FMA. Kapasitetssjefer og drifts- og økonomidirektør har ansvar for at utvalg og valg av verneombud skjer innen 1.mai 2016.

Foto: Erik Småttil Nordahl

Tekst: Ragnar Dahl

Fornøyde deltakere på konstituerende AMU-møte i Forsvarsmateriell. Fra høyre ser vi Mette Sørfonden (Direktør Forsvaretsmateriell), Karine Bergstad (HMS-rådgiver og sekretær for utvalget), Jørn Johansen (HR-direktør), Geir Tore Stabo (LO-stat), Britt Haugan (FBHT), Gunnar Arneberg (Sjef IKT-kapasiteter), Ann-Britt Kongshaug (HVO), Ragnar Dahl (YS Stat), Terje Stabgo (Akademikerne) og brigader Diederik Willem Kollf (Sjef Luftkapasiteter).

LEDER BFO ORIENTERTE LEDER YS OM SITUASJONEN I FORSVARET

Hensikten med møte var å gi en oppdatering til leder YS om situasjonen i Forsvaret, med vekt på kommende langtidsplan, samt en kort orientering om hva som ligger i forsvarssjefens fagmilitære råd (FMR). Som en oppfølging av dette, ble diskutert hvordan vi kan jobbe tettere sammen, og særlig hvordan YS kan støtte oppunder Forsvarssaken. Leder BFO ga også en kort info om det initiativet BFO har tatt sammen med 12 andre organisasjoner, for å fronte Forsvaret. Dette er et arbeid som YS stiller seg bak og vil støtte fullt ut.

Tekst & foto: Einar Holst Clausen

Fra venstre: Leder BFO Jens Jahren, kommunikasjonssjef YS Øyvind Olufsen, leder samfunnspolitisk avdeling i YS Håvard Lismoen, og leder YS Jorunn Berland.

BRIGADEVETERANFORBUNDET

En presentasjon ved forbundets president Tore Kulsli.

I vår virksomhet registrerer vi at vårt forbund ikke er så godt kjent som ønskelig. Vi er derfor takknemmelig for anledningen til å presentere Brigadeveteranforbundet i Offisersbladet.

Brigadeveteranforbundets historie går tilbake til 2003. Sommeren 2003 arrangerte 6. Divisjon/Hærens styrker et stort Veteranstevne på Setermoen med flere hundre deltakere. Krigsveteranene var æresgjester, mens veteraner fra Tysklandsbrigaden og Brigaden i Nord-Norge møttes for å markere 50 år for overgangen fra Tysklandsbrigaden til Brigaden i Nord-Norge 1. september 1953. Under denne samlingen kom det frem et sterkt ønske om å danne et forbund for veteraner fra Brig N. Komiteen som stod for brigadeveteranenes markering påtok seg denne utfordrende oppgave. Komiteen som ble ledet av Johannes Irgens møttes på Skjold.

Allerede 18. november 2003 ble forbundet stiftet med et interimsstyre ledet av Johannes Irgens. Etter et oppstartseminar i februar 2004 ble det første landsmøte avholdt 24. april 2004, og et styre ble valgt. Landsmøte med 120 medlemmer fra seks etablerte lokalforeninger bekreftet etableringen av Brigaden i Nord-Norge – Veteranforbundet. Det ble lagt stor vekt på at dette var en organisasjon på tvers av grader og rang, og hvor alle brigadeveteraner var velkomne som medlemmer. Johannes Irgens ble gjenvalgt på landsmøtene frem til 2013, hvor han ble avløst av Asgeir Nikolaisen. Tore Kulsli overtok som fungerende president 31. oktober 2014, og ble valgt som president for 2015-2017 på landsmøtet 9. april 2015.

Driften av forbundet er avhengig av støtte fra Forsvaret. Forsvaret v/FLO og 6. Divisjon/Hærens styrker støttet allerede fra starten. Denne støtte er blitt fulgt opp av Brigade Nord. Den 1. juni 2012 tilsatte Brigade Nord Bjørnar Nicolaisen som generalsekretær/daglig leder i forbundet. Dette innebar en helt ny arbeidssituasjon og avlastet presidenten som stort sett alene hadde utført alle oppgaver med noe støtte fra valgte tillitsmenn.

I 2013 kom et forslag fra daværende brigadesjef brigader Odin Johannessen om å utvide medlemsparagrafen til også å omfatte veteraner fra Brigade Nord. Forslaget ble behandlet på landsmøtet i 2013 og enstemmig vedtatt. Vedtektene ble endret til:

«Å samle veteraner fra Tysklandsbrigaden, Brigaden i Nord-Norge og dagens Brigade Nord».

Holde i hevd disse avdelingers historie, kultur og tradisjoner. Herunder sørge for at minnet etter de som har omkommet under sin tjeneste, hjemme eller ute følges opp, samt en verdig ivaretagelse av disse avdelingers ettermæle, minnematerialer og gjenstander som kan ha verdi for ettertiden.

Bevisstgjøre medlemmene på å ivareta den felles, verdifulle erfaringer fra tjenestetiden ved disse avdelinger.

Ved sosiale samlinger, foredrag, ekskursjoner, veteranstevner o.l. Vedlikeholde og utvikle kameratskapet mellom veteranene.

Gjennom aktiv kontakt, innhente og spre informasjon om Forsvarets utvikling generelt og Hæren spesielt.

Utgi medlemsblad.

Forbundets navn ble samtidig endret til Brigadeveteranforbundet, og denne formålsparagraf har vært styrende for forbundets og lokalforeningenes virksomhet siden starten. Lokalforeningene fastsetter sine årsprogrammer ut fra de lokale forhold og medlemmenes interesser. Årlige turer til brigadeområdene gjennomføres av flere lokalforeninger, hvor alltid bekransning av Vassdalen-monumentet på Holmen/Skjold inngår.

Ved 5-årsmarkeringen for forbundet og 55-års markering for Brig N ble det i 2008 gjennomført et stevne for brigadeveteraner med stor deltakelse fra hele landet. I 2013 ble det i samarbeid med Brig Ns 60-årsmarkering og 75-årsjubileet for Bardufoss flystasjon, avholdt et stort arrangement på Skjold og Bardufoss med demonstrasjoner og materielldisplayer. Med stor deltakelse fra Brigadeveteraner fra hele landet markerte man samtidig også 10-årsjubileum for forbundet.

I dag teller forbundet omlag 700 medlemmer over hele landet, de fleste organisert i de ni ulike lokalforeningene; Sørlandet, Østfold, Stor-Øslo, Hordaland, Hedmark, Nordmøre, Nord-Trøndelag, Midt-Troms og Harstad. Det planlegges etablert lokalforening også i Finnmark.

Vi håper at vår formålsparagraf fortsatt appellerer til brigadeveteranene og håper at Brigadeavisa med tre utgivelser i året vil være av interesse. Nærmere opplysninger fremgår på våre nettadresser.

På nett:

www.brigadeveteran.org

www.facebook.com/groups/brigadeveteran

Forbundets adresse:

Brigadeveteranforbundet

Adr: Brigade Nord

Kapellveien 2, 9325 Bardufoss

Daglig leder:

Bjørnar Nicolaisen

bjonico@gmail.com

400 29 914

FOKUS-STIPEND-SAKEN

FOKUS-stipendet er en ordning for grenaderer som skal hjelpe dem inn i det sivile arbeidslivet ved å gi dem støtte i form av stipend til utdanning. Før 28.11.2013 var dette stipendet på inntil kr 20 000,- pr år i tjeneste pr grenader. I tillegg, hvis han hadde fullført minst en treårskontrakt og avsluttet sitt arbeidsforhold, kunne han fått utbetalt kr 20 000,- i stipend pr år i tre år.

Den 28.11.2013 ble stipendet nedjustert fra kr 20 000,- pr år til kr 9 600,- i året. Dette har skapt stor misnøye hos grenaderene, og det kan være rimelig å anta at dette har en negativ innvirkning på deres ståtid og dermed også den operative evnen til spesielt Telemark Bataljon.

ØKONOMI

Det koster om lag kr 625 000,- å utdanne en skytter på Leopard 2. Ved å stimulere skyttere på Leopard 2 til å bli lenger i stilling vil dette føre til lavere utdanningskostnader. Å utdanne en ny skytter er dyrere enn å gi den gamle skytteren kr 20 000,- i stipend istedenfor kr 9 600,- i stipend. Dette argumentet kan overføres til alle stillinger besatt av grenaderer, men utdanningskostnadene vil selvfølgelig være lavere for f.eks. en geværmann.

Pr definisjon er grenaderene klare til strid i det øyeblikket første kontrakt er skrevet under, men jeg vil påstå at de fleste er enige i at dette er litt for optimistisk. Mitt anslag er at det kreves ett år før man kan si at en grenader fungerer godt nok i sin stilling. I tillegg er det selvfølgelig slik at de grenaderene som har jobbet lengst har mest erfaring, og det er slike soldater Forsvaret vil ha.

Med dette som grunnlag, mener jeg at det er billigere for Forsvaret å fortsette å gi grenaderene som signerte sin første kontrakt før 28.11.2013 stipendet på kr 20 000,- i året, enn å måtte erstatte dem med nye.

BEVARING AV KOMPETANSE

I tillegg til at det er mer økonomisk gunstig å stimulere grenaderer til å bli i stilling lenger, får avdelingene vesentlig mye mer kompetente grenaderer når disse velger å bli værende. Det er utvilsomt bedre for Forsvaret å ha en grenader med fire års erfaring, enn en som nettopp har fullført førstegangstjenesten.

Begrunnelsen for å nedjustere stipendet til grenaderer som skriver sin andre eller tredje treårskontrakt etter 28.11.2013, er at han da «kommer inn under nye vilkår».

Det at en grenader skriver sin andre

treårskontrakt har ingen praktisk betydning. Det er ingen diskontinuitet i hans arbeid. Å utnytte denne ny-signeringen av kontrakt for å spare penger, som igjen forverrer vilkårene til grenaderene kan oppfattes som spekulativt, og føyer seg inn i rekken med ulempene det medfører seg å jobbe fra treårskontrakt til treårskontrakt, som for eksempel usikker jobbframtid og vanskeligheter med å få lån i banken.

Det skjedde ikke noe nevneverdig da jeg signerte ny kontrakt. Dagen etter var jeg tilbake på jobb og gjorde akkurat de samme oppgavene som dagen før. Den eneste forskjellen var at Forsvaret hadde spart minst kr 30 000,-. Denne «byttehandelen» førte altså til at Forsvaret, over natta, hadde en mer erfaren grenader, til en billigere penge, og dermed slapp å måtte utdanne og integrere en fersk grenader.

Dog, hvis en tidligere grenader har vært sivil i noen år, fått stipend og vervet seg igjen, er det ikke snakk om å komme inn under nye vilkår. Grenaderen får da kuttet stipendet sitt tilsvarende det han fikk utbetalt da han var sivil.

RETTFERDIGHET FOR GRENADERENE, INTEGRITETEN TIL FORSVARET

I en artikkel datert 13.12.2013 publisert på intranettet til Forsvaret uttaler daværende GIH, Rune Jakobsen, at stipendet på kr 20 000,- pr år skal videreføres som et minimum. Før å få til dette vil han sette av øremerkede midler, til en ny, permanent ordning er på plass. Det har vist seg at dette ikke er en fullstendig sannhet. Da grenaderene som fikk dette tilbudet skrev ny kontrakt fikk de umiddelbart nedjustert stipendet til kr 9 600,- pr år.

Undertegnede, og sikkert mange andre, ble heller ikke informert om denne nedjusteringen. Dette fremkommer ikke i artikkelen. Der står det svart på hvitt at «tilbudet til grenaderene på inntil 20.000,- i året videreføres».

Denne praksisen går stikk i strid med følgende som GIH uttaler i den samme artikkelen: «Hæren ønsker å bevare kompetanse. For mange grenaderer slutter for tidlig, noe som er en kostbar måte å utvikle kompetanse. Hæren ønsker å legge forholdene til rette for at grenaderer velger å bli i tjeneste over flere år. Lengre tjeneste gir mer kampkraft for de pengene Hæren har. Utdanningsstipendet er et tiltak som gir både økt kompetanse og motiverer grenaderer til lengre tjeneste.»

Grenaderene i operative avdelinger setter livet sitt på vent. Dette går utover

familie og privatliv. De dedikerer de beste årene av livet sitt til Forsvaret, de aller fleste får ingen utdanning, og har som regel ikke relevant arbeidserfaring når de til slutt må ut i det sivile livet.

Sluttstipendet på kr 60 000,- var en veldig bra ordning for å hjelpe tidligere grenaderer ut i studenttilværelsen. I 2012 meldte 69 % av grenaderene i en undersøkelse at de skulle studere etter endt tjeneste.

Angående lovnadene gitt fra FOKUS

Da jeg vervet meg fikk jeg, som alle andre grenaderer, en brief av FOKUS. I denne briefen fikk vi vite våre rettigheter i forbindelse med FOKUS og spesielt våre rettigheter i forbindelse med utdanningsstipendet. Denne avtalen, selv om den ikke er skriftlig, er i like stor grad bindende.

Da jeg vervet meg fikk jeg følgende lovnader:

I tjeneste ville jeg få inntil kr 20 000,- i stipend for hvert år jeg jobbet.

Jeg ville i tillegg opparbeide meg et sluttstipend på kr 20 000,- pr år i 3 år for de første tre årene jeg var på kontrakt.

For meg er det vanskelig å begripe at det er lovlig for Forsvaret å justere ned stipendet til grenaderene som allerede var på kontrakt. Det som er enda vanskeligere å forstå er at Forsvaret mener at de også kan nedjustere sluttstipendet på en tilsvarende måte. Loven om tilbakevirkende kraft er like gjeldende i Forsvaret som ellers i Norge. I mine første tre år som grenader opparbeidet jeg meg sluttstipendet på kr 60 000,-. Forsvaret kan ikke komme i ettertid og si at stipendet mitt har blitt nedjustert. Jeg holdt min del av avtalen ved å jobbe i minst tre år, da må Forsvaret holde sin del av avtalen ved å utbetale det stipendet som jeg har gjort meg fortjent til.

Dette mener jeg grenaderene har krav på:

Forsvaret skal erkjenne at alle grenaderene som vervet seg før 28.11.2013 har rett til sluttstipend på kr 20 000,- pr år i tre år, gitt at de jobber i Forsvaret i minst tre år. I tillegg skal alle grenaderene som oppfyller disse kravene, men som har sluttet og fått stipend på kr 9 600,- pr år få etterbetalt mellomlegget slik at de får utbetalt totalt kr 60 000,- i stipend etter tjeneste.

Av: Grenader Magnus Gøytil/Telemark Bataljon

FORSVARETS INCENTIVER – PÅ BEKOSTNING AV DE ANSATTE!

Forsvaret gjennomfører i disse dager et incentivprosjekt der hensikten har vært å etablere en total oversikt over det Forsvaret velger å benevne incentiver. I tillegg har det vært en uttalt hensikt fra Forsvarets side å redusere kostnader og samtidig bidra til en økt fleksibilitet for arbeidsgiver.

BFO og de øvrige organisasjonene har ikke vært involvert i arbeidet med å utvikle mandat, mål og anbefalinger. Samtidig er BFO fornøyd med at Forsvaret har valgt å informere oss om arbeidet og om den endelige anbefalingen.

Allerede før incentivprosjektet avleverte sin anbefaling valgte Forsvaret blant annet å;

- avhende Forsvarets feriesenter på Håøya,
- avvikle Forsvarets økonomiske rådgivningstjeneste,
- si opp avtalen om skoletillegg (særskilt tillegg for militært ansatte ved Forsvarets skoler)

Alt dette ble vedtatt uten å involvere organisasjonene i arbeidet. Dette er en åpenbar forringelse av våre opparbeidede rettigheter, samt en meget provoserende og uvanlig fremgangsmåte. Forsvarets handlemåte bidrar ikke til økt tillit i kommende prosesser mellom partene på området. Det er beklagelig da tillit er avgjørende for kommende prosesser i en krevende tid med knappe ressurser.

Det BFO imidlertid reagerer mest på er den manglende dokumentasjon som underbygger disse beslutningene. En slik dokumentasjon er ikke forelagt BFO. BFO har i de informasjons-

møter som har vært avholdt ment at det hadde vært fordelaktig å invitere alle Forsvarets ansatte med i prosessen til å mene noe om lønn og arbeidsvilkår, for derigjennom å kunne gi et bedre beslutningsgrunnlag på sentralt nivå. Dette rådet har Forsvaret valgt og ikke lytte til eller følge opp i det videre arbeidet.

Således har dette arbeidet vært ensidig arbeidsgiverstyrt fra Forsvarets side.

Forsvaret gjennomfører også nå den største omleggingen på mange tiår med etablering av ny militær ordning og et utvidet beordringssystem, samtidig med at lønn, arbeidsvilkår og incentiver skal forringes på bekostning av de ansatte. BFO registrerer allerede nå mange som henvender seg til oss med bekymringer om den videre utviklingen.

BFO har vært meget klare på at langt de fleste av de lønnsvilkår og incentiver som det er etablert en oversikt over inngår i godt etablerte og fremforhandlede avtaler mellom de sentrale parter i Forsvaret. Avtalene er utviklet over lang tid i takt med endringer i Forsvaret og samfunnet for øvrig, noe BFO skal bidra til også i tiden som kommer. Disse avtalene skal fortsatt forhandles mellom de sentrale parter, og her vil BFO som alltid involvere alle medlemmer til å si sin mening.

BFO er på medlemmenes vegne alvorlig bekymret for den videre utviklingen med hensyn til både å rekruttere og beholde ansatte, og opprettholde Forsvaret som en attraktiv og konkurransedyktig arbeidsplass.

Lars Omberg/Forhandlingsleder BFO

LEDER BFO MØTTE FORSVARSMINISTEREN

Jens Jahren møtte Ine Eriksen Søreide den 29. mars, for å legge frem BFOs syn på de utfordringer Forsvaret står overfor. BFO har en åpen og god dialog med Forsvarsministeren, og i det uformelle møtet, la Jens Jahren frem blant annet disse temaer:

- Bekymringen for Forsvarets ressursituasjon, tæring på lagre, utsatt vedlikehold, budsjettnedtrekk, mindre aktivitet, mindre kursing.

- Manglende reell debatt om Forsvaret i en overordnet sammenheng.

- Behovet for å styrke beredskapen, samt øke den operative aktivitet og trene og øve slik den sikkerhetspolitiske situasjonen krever.

- Håpet om at FMIN lever opp til sitt mantra «åpenhet, realisme og bærekraftig utvikling».

- Bekymringen for mangelen på diskusjon om hvilken strategi man bør ha i prosesser som må legges til grunn for mulige lavere rammer.

- Ros for den gode FMR-prosessen vi har vært gjennom. En prosess til etterfølgelse, med god integrering av organisasjonene.

Det var enighet under møtet at det er meget viktig med en konstruktiv dialog mellom FD og organisasjonene, samt at det beste for Forsvaret er å få en realistisk og forutsigbar utvikling i tilnærmet balanse over tid.

Tekst & Foto: Einar Holst Clausen

Etter ønske fra BFO, møtte leder BFO Jens Jahren Forsvarsministeren på hennes kontor, for å legge frem BFOs bekymringer for Forsvarets og personellens fremtid. Felles ønske om konstruktiv dialog til Forsvarets beste lå til grunn for møtet.

Fra HV øvelse i Trøndelag der personellet ble forflyttet med Bell 412. Foto Krisian Kapelrud Forsvaret.

OFFISERSBLADET

Befalets Fellesorganisasjon

FRA KAPTEIN I HÆREN TIL SERSJANT I HEIMEVERNET

På en av mine mange turer traff jeg på Thomas Moelv da jeg var innom HV-16 i Bjerkvik. Distinksjonene hans viser graden kommandersersjant, som er den nest høyeste sersjantgraden for spesialistbefal på OR 8 nivå i Hæren, Luftforsvaret og Heimevernet.

Kommandersersjant Thomas Moelv er 36 år og startet sin karriere som elev på HVUB i Alta i 1999. Der hadde han også sin praksis som UB Korporal ved skolen. Moelv var videre engasjert ved flere avdelinger i noen år, herunder BHFS, HMKG og BSIN. Han har tjenestegjort i KFOR IX i 2003, samt i Afghanistan i 2007. Han har tjenestegjort ved HV-16 tidligere fra 2005 til 2011. Etter dette tok han en pause fra HV og tjenestegjorde i nesten 5 år ved Artilleribataljonen på Setermoen. Han har et stort hjerte for HV, men mener også at hans tid i Hæren har gitt han mye verdifull kompetanse. Akkurat nå synes Thomas at det føles fint å være tilbake i HV igjen.

HVORDAN ENDTE DU OPP I AKKURAT DENNE STILLINGEN?

- Jeg ble oppfordret til å søke stillingen. Allerede før utlysningen fattet jeg stor interesse for den nye militære ordningen. I denne jobben får man jobbe med hele gradsspennet- fra menig og helt opp til General. Det å få jobbe faglig med det som interesserer meg og samtidig få arbeide med personer som skal inn i den nye ordningen syntes jeg høstes interessant ut. Det blir spennende å se om ordningen kan medføre en dedikert OR styrke som vil være med på å styrke den spisse enden.

HVORDAN SER DU PÅ DIN ROLLE NÅ UNDER INNFØRINGEN AV ORDNINGEN?

- Jeg ønsker å være en pådriver for å få etablert ordningen på en god måte. Jeg vil se på meg selv som en faglig rådgiver for

de kommende sersjantene. Samtidig må en ta ansvar for at de får arbeide med sitt fagfelt og bli god på det- vi er jo tross alt spesialister. Jeg vil samtidig være sjef HV-16 sin rådgiver og gjennom dette også være en ressurs for han. Stillingen er direkte underlagt sjef HV-16.

SER DU NOEN UTFORDRINGER I DEN NYE MILITÆRE ORDNINGEN OG DEN FORSKJELL DET NÅ VIL BLI MELLOM OR OG OF SØYLENE?

- Jeg håper at ordningen vil medvirke til å rendyrke de fag som både OR og OF søylene har ansvaret for. Det betyr også at kultur og tradisjon må stå sentralt i vårt arbeide. Militær holdning og properhet må videreføres og forbedres. Respekten mellom OR og OF søylene må tas på alvor slik at en god og sunn militær kultur bygges. Vi skal helt klart ikke ha et A og B lag, men et godt samarbeid mellom OF og OR mot felles mål.

MEN MYE ER ENDA UKLART FRA ARBEIDSGIVERS SIDE I FORHOLD TIL ORDNINGEN, OG ALLE AVTALER ER IKKE UNDERSKREVET. INNFØRES ORDNINGEN FOR TIDLIG?

- Jeg tenker at det er naturlig at vi vil ha «oppskriften» klar før vi begynner. Kanskje kunne mer ha vært gjort på dette feltet. Men jeg tror også at med god vilje og presisjon kan vi nå påvirke ordningen til å bli best mulig. Det er tross alt en innføringsperiode vi har foran oss. Jeg håper at dette gir meg og andre muligheten til positivt å kunne komme med innspill til hva som kan gjøres bedre. Jeg skal i alle fall gjøre mitt, for at det som nå er besluttet, skal bli en så god ordning som mulig for Forsvaret og oss som arbeider her.

HVA VIL DU SI TIL DE SOM NÅ ER SKEPTISKE TIL ORDNINGEN?

- Vi er vel alle litt skeptiske til det som er nytt. Å endre kultur tar tid og kan nok medføre en del skepsis. I Forsvaret er alle enhetsbefal som kan litt om alt. Vi er gjerne innom flere stillinger på noen få år. Når også fagfelter byttes er dette fordyrende da kursrekker/ utdanning må gjennomføres. Som OR skal man stå lenge både i stilling og ved avdeling. Ordningen kommer, og den kommer raskt. Armene må brettes opp. Vi må alle ta imot ordningen og bidra til å gjøre denne så god som overhodet mulig for Forsvaret. Jeg håper at vi som nå allerede er i stilling som kommandersersjanter kan få god kontakt med de som skal inn i ordningen. Nå handler det mye om å informere om ordningen og svare på alle de gode spørsmålene som stilles.

Samtidig som jeg er sjefens rådgiver føler jeg også at mitt mandat er å være en faglig rådgiver og tillitsperson for de som kommer inn under OR ordningen. Det kan kanskje føles som litt mellom barken og veden, men det er slik det må være i en slik stilling. Jeg tror at hvis vi fra nå skynder oss litt sakte så vil vi nå målet om at ordningen vil bli til både for Forsvarets og personellens beste.

Jeg takket Thomas for hans tid, og han løp videre til sine oppgaver ved HV-16. Jeg sitter igjen med følelsen av at HV-16 er bra heldige som har en kommandersersjant som ser sin oppgave opp mot både sjef og yngre sersjanter på en slik måte. Plutselig fikk jeg litt bedre tro på den nye militære ordningen.

Tekst & Foto: Gunnar Lie Eide
BFOs frikjøpte tillitsvalgte i Nord

ENDRINGER I BETEGNELSER I LUFTFORSVARET

Fredag 1. April informerte Luftforsvarets Sersjantmajor; John Reiersølmoen, om endringer i OR strukturen i Luftforsvaret på sin Facebook-side: OR 2 vil nå hete Vise-spesialist, OR 3 blir spesialist, OR 4 blir Ledende spesialist og OR 4+ blir Senior spesialist.

Bakgrunnen for denne endringen er at man ønsker å gå vekk fra korporalbetegnelsen, som har en lang historie og hvor allmenheten og Forsvaret assosierer dette med unge vernepliktige. For Luftforsvaret vil dette i stor grad være spesialister med høy og aldersuavhengig kompetanse, slik som innenfor teknisk bransje, med tilsetting T60.

Man er da redd for at dette vil oppfattes som lavstatus-stillinger, og ønsker å unngå dette.

For BFO er det viktigste her innholdet i selve ordningen, og ikke hva man kaller de ulike kategoriene:

Et godt regelverk, god forvaltning og en tilpasset lønn og lønnsutvikling er her sentralt.

BFO deler Luftforsvarets bekymring om at den nye ordningen for noen kan

oppleves som en degradering, men dette vil også gjelde for de nye sersjantene, som også vil være spesialister, og dette vil ikke være forbeholdt kun Luftforsvaret.

Endring av kulturen i Forsvaret og hvordan Forsvaret oppfattes i samfunnet, er et ansvar arbeidsgiver, ledere på alle nivå, de ansatte og organisasjonene må bidra til, slik at man unngår uønskede effekter av den nye ordningen.

Er spesialistbetegnelser rett medisin? Bør det være opp til hver enkelt Forsvarsgren å finne egne løsninger, både når det gjelder betegnelser og andre tilpasninger, eller bør dette være koordinert og felles?

Hva mener du? BFO tar gjerne mot tilbakemeldinger og synspunkt!

FORSVARSDEBATT PÅ LITTERATURHUSET

Det var Institutt for forsvarsopplysning (IFO) og 13 oppropsorganisasjoner med tilknytning til Forsvaret som sto bak arrangementet, deriblant Befalets Fellesorganisasjon (BFO). Tankesmien Manifest og prosjektet Norges forsvarsevne med redaktør Kjetil Stormark i spissen, som står bak nettsiden – aldrimer.no – var også medarrangør av debattkvelden.

Sentrale spørsmål var ifølge arrangørene: «Kan vi stole på at NATO redder oss uansett? Kan vi stole på at vi får hjelp selv om Norge, som ett av verdens rikeste land, ikke er villig til å betale for å holde seg selv med et minimumsforsvar? Og hva er sannheten om vår forsvarsevne? Hvor lenge holder vi ut på egen hånd? Og hva gjør vi hvis pengene forsvarssjefen har bedt om ikke kommer?»

På Litteraturhuset møtte vi blant andre forsvarsminister Ine Eriksen Søreide (Høyre) og Anniken Huitfeldt (Ap), leder av utenriks- og forsvarskomiteen. I tillegg stilte Christian Tybring-Gjedde (Frp), som er nestleder i utenriks- og forsvarskomiteen, Liv Signe Navarsete (Sp), tidligere statsråd fra Venstre Odd Einar Dørum, Bård Vegar Solhjell (SV) og Kjell Ingolf Ropstad (KrF).

Første del av debattkvelden ble en enveiskjøring fra panelet som besto av Jacob Børresen, Kjetil Stormark, forsker Stein Ulrichsen, orlogskaptein Tommy Krabberød og Cathrine Sandnes fra

tankesmien Minifest. Her ble det ikke gitt muligheter til kommentarer og motsvar fra forsvarsministeren på første benk, noe det kanskje burde ha vært, for alt fikk stå uimotsagt. Andre del av debattkvelden med politikerpanelet på plass, bar imidlertid mer preg av skikkelig debatt. Huitfeldt var redd for at Regjeringens forpliktelser til å finansiere Forsvaret vil skyves på. Forsvarsminister Ine Eriksen Søreide lovet at Langtidsplanen for Forsvaret kommer i vårsesjonen som planlagt. Langtidsplanen og statsbudsjettet går over i hverandre, men det er et krevende arbeid, presiserte Søreide.

Debattleder Odd Reidar Solem, mangeårig journalist blant annet i TV2, spurte hvor mye penger forsvarsministeren har tenkt å gi til forsvarssjefen, men med et smil ble lure-spørsmålet avvist av Søreide. Hun kunne si at det kommer endringer og effektiviseringer. Det blir vanskelige og smertefulle valg, en nødvendighet for å skape balanse mellom mennesker, struktur og ressurser. Ellers var det en rørende enighet i panelet om at Forsvaret må prioriteres og gis mer penger. Panellederne kom med klare meldinger, kanskje spesielt Odd Einar Dørum og Christian Tybring-Gjedde. Forsvarsbygg fikk gjennomgå og det ble advart mot å redusere Heimevernet.

SV deler faktisk synspunktet om at vi må styrke Forsvaret. Ikke fordi de tror at Putin på kort sikt kommer til å rulle inn-

over Finnmark, men fordi SV prøver å tenke langsiktig. Han la vekt på framtidig ressursutnyttelse og økt aktivitet i Arktis og nordområdene. Her må vi tenke 20-25 år fremover, sa Solhjell. Arktis og Nordområdene blir den nye hovedruten for sjøtransport til Asia. I dette området er det også store natur-ressurser, som Russland ønsker å ha kontroll på. Området blir derfor et uforutsigbart område, sa Solhjell. Og det har nok Solhjell helt rett i. Men han fikk også sagt at han ønsker å redusere antall F-35. flere i panelet sa da at dette ikke vil føre til noen innsparing, rett og slett fordi bevilgningene i stedet blir redusert. Da er det bare å håpe på en gradvis årlig større økning av forsvarsbudsjettet i årene som kommer, til vi når 2 % målet.

Tekst og foto: Einar Holst Clausen

BFO er Norges største tjenestemannsorganisasjon for militært personell.

Ca 9300 medlemmer totalt gjør BFO til den nest største organisasjon i Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund Stat. BFO er partipolitisk uavhengig, og har medlemmer i alle aldre og gradsnivåer. BFO har en demokratisk struktur, bygget på lokal tilstedeværelse gjennom mer enn 50 lokalforeninger i 5 regioner, kombinert med en ressurssterk sentral administrasjon. Som arbeidstakerorganisasjon er BFO opptatt av hva vi oppnår i arbeidet med å ivareta medlemmenes økonomiske og sosiale rettigheter.

LEDIG STILLING I BFO

Befalets Fellesorganisasjon har en ledig stilling i sekretariatet

BFO har en ledig stilling i sekretariatet og søker etter en aktiv, engasjert, initiativrik og humørfyllt person til stilling som forhandlingsleder innenfor medbestemmelsesområdet. BFO ønsker denne stillingen besatt med virkning fra 1. august 2016.

Stillingen hjemler permisjon fra fast stilling i Forsvaret (jfr HA/TA § 35).

Stillingen som forhandlingsleder er en spennende jobb med store utviklingsmuligheter. Arbeidet som forhandlingsleder gir deg unik innsikt og påvirkningskraft innenfor et viktig fagfelt. Du bør trives midt i begivenhetene, og beholde roen i stressede situasjoner, samt har evne til å jobbe selvstendig og få unna det som haster mest. Som forhandlingsleder får du mange viktige og spennende utfordringer.

BFO søker etter deg som har lyst på nye arbeidsoppgaver i et dynamisk, hektisk og stimulerende miljø. Du har gode kunnskaper om Forsvarets organisasjon, og erfaring som tillitsvalgt er ønskelig.

Arbeidsoppgaver og ønskede egenskaper:

I vervet ønskes en initiativrik person som finner utfordringer innenfor blant annet disse arbeidsområdene:

- Drøftinger og forhandlinger med arbeidsgiver på sentralt nivå.
- Opplæring og kompetanseheving.
- Behandling av enkeltsaker for medlemmer.

Stillingen vil ha en særlig innretning mot den pågående omstillingen i forsvaret spesielt, og medbestemmelsesområdet, generelt.

Må krav:

Du er militært tilsatt med interesse for og erfaring fra medbestemmelses-området.

Ønskelige krav:

- Erfaring fra organisasjonsarbeid.
- Erfaring fra omstillingsarbeid.
- Stor evne til selvstendig arbeid.
- Personlig egnethet.

For dette tilbyr BFO:

- Stabstjeneste i.h.t. tjenesteplanene.
- Store muligheter for egenutvikling i et spennende og utfordrende fellesskap.
- Lønn iht BFOs tariffavtale, inkludert fast kompensasjon for overtid og ugunstig arbeidstid

Arbeidssted

Kontor plassering vil være BFOs sekretariat pt Karl Johansgate 12. Stillingen inngår i BFOs forhandlingsutvalg, som ligger organisatorisk under nestleder BFO.

Søknad

Søknad med kort CV og tjenesteuttalelser for de tre siste årene sendes til: erik.gabrielsen@bfo.no eller i posten innen søknadsfrist angitt under.

Spørsmål om stillingen kan rettes til:

Nestleder Rune Rudberg (rune.rudberg@bfo.no) mobil 934 20 377

Forhandlingsleder Tom Skyrud (tom.skyrud@bfo.no) mobil 473 87 648

Sekretariatsleder/Stabssjef Erik Gabrielsen (Erik.Gabrielsen@bfo.no) mobil 920 96 432

Søknadsbehandling og -frist

BFO har egen tilsettingsprosess bygget på Forsvarets innretning. BFO gjennomfører intervju av aktuelle søkere til alle sine stillinger. Søknadsfrist til denne stillingen er 17. mai 2016.

Tiltredelse 1. august 2016.

Søknadsfrist

Frist for å inngi søknad er mandag 17. mai 2016 til:

erik.gabrielsen@bfo.no eller pr post til:

Befalets Fellesorganisasjon, Boks 501 Sentrum, 0105 OSLO

Merk konvolutten: Forhandlingsleder.

NY INTOPSAVTALE

Det er tilført noe friske midler til avtalen, men den som alt annet som kommer fra Forsvarets ledelse om dagen, bærer preg av at her skal det spares.

Etter seks forhandlingsmøter ble partene fredag 18. mars enige om ny intopsavtale. Forhandlingene bar preg av at Forsvarsdepartementet ikke hadde mye å legge inn i avtalen, dette til tross for at FD i første møtet bebudet at de hadde til hensikt å vedlikeholde verdien i avtalen.

Av endringer i avtalen kan nevnes at misjonstillegget er øket noe, og at skillet mellom høy og lav sats er gjort litt mindre. Videre er familietillegget tatt bort fra forberedende tjeneste og lagt til som en økning av familietillegget under tjenesteperioden i utlandet.

Rekrutteringstillegg for medisinsk personell og det fagmilitære tillegget er økt med 5%.

Det BFO, sammen med NOF, PEFO og NTL er mest misfornøyd med er at til tross for at FD selv for snart 10 år siden skriver at kvarterforholdene under oppsetningsperioder er uakseptable, så vil fortsatt hverken FD eller Forsvaret gjøre noe for å sikre personellet verdige forhold under større oppsetninger. At det nå, hvor det kun er «små» oppsetninger, kan gis tilfredsstillende

kvarter er ikke beroligende for de som så hvordan dette ble håndtert for noen år siden, hvor vi var tungt inne i Afghanistan.

På grunn av den svekkede kronekursen så er utenlandstillegget for de fleste tjenestesteder øket, unntaket er Sør Sudan hvor svekkelsen av lokal valuta er større her hjemme. Dette er faste kurser som settes av Utenriksdepartementet, og er ikke gjenstand for forhandlinger.

Spørsmål rundt den nye avtalen rettes primært til BFOs forhandlingsleder Even Mølmshaug

Tekst: BFO Foto: Simen Rudi FMS

OVERTID - OGSÅ VED TJENESTE I UTLANDET

BFO har i mange år jobbet for å forbedre lønns- og arbeidsvilkår for våre medlemmer på utenlandsoppdrag. Det er derfor gledelig at det i løpet av våren kommer nye retningslinjer, som fastslår at du har rett på overtidsbetalt, også i utlandet.

Nå har KMD og Hovedsammenslutningene kommet til enighet. I løpet av våren kommer nye retningslinjer, som fastslår at du har rett på overtidsbetalt, også i utlandet. Hovedtariffavtalen i staten (HTA) er den avtalen som i dag regulerer lønns- og arbeidsvilkår for ansatte i Staten.

HTA forhandles mellom de sentrale partene i Staten ved hvert hovedoppgjør. En av hovedsakene gjennom flere perioder, har vært HTAs geografiske virkeområde utenfor Norge.

En partssammensatt arbeidsgruppe ble i desember enige om nye retningslinjer.

I løpet av våren, tentativt 1. mai, vil de nye retningslinjer for ansattes lønns- og arbeidsvilkår i utlandet tre i kraft. Et sentralt tema har vært hvordan overtidsarbeid skal kompenseres.

Nå blir det slik at det skal betales timelønn tillagt 50 prosent for pålagt arbeid utover åtte timer per døgn for reiser og tjenesteoppdrag som varer inntil en måned. Overtiden kan også tas ut som fritid med utbetaling av overtidsstillegget.

Ved lengre oppdrag (over en mnd.), er det forutsatt at det skal inngås en særskilt avtale mellom den enkelte arbeidstaker og arbeidsgiver om regulering av lønn og øvrig kompensasjon. For personell som er utestasjonert på NATO avtalen, intops avtalen, evt UD avtalen vil dette personellet fortsatt følge sine respektive avtaler.

- Dette vil innebære en forbedring i kompensasjon for de av BFOs medlemmer med mye reisevirksomhet utenlands, så dette er vi godt fornøyd med, uttaler nestleder i BFO Rune Rudberg i en kommentar.

Lars Omberg/Forhandlingsleder BFO

SKATTEMØTE I BODØ

Lokalforeningene i Bodø og Reitan arrangerte felles skattemøte i Bodin leir 21. april. Sentralt i foredraget fra Grethe Bergersen var naturlig nok fokus på selvangivelsen og de mest aktuelle postene for militært personell. De omkring 20 fremmøtte representerte gradsspenn fra Brigader til Grenader, og for noen var det også første gang selvangivelsen skulle leveres, noe som gav en fin ramme for å diskutere skatt fra ulike perspektiv.

BFO var også godt representert med tillitsvalgte på alle nivå; I tillegg til Lokalforeningsleder Bjørn Anthonsen ved FOH, og ATV ved 132LV; Willy Rudborg, var HTV FOH, Hans Petter Myrseth, HTV Luft, Magne Sagvolden, Vara HTV Luft, Rune Stave, og Regionstyreleder Patrick Sundt tilstede. Dette ga forsamlingen en god anledning til å ta opp andre spørsmål over en pizzabitt. Den pågående diskusjonen rundt LTP, samt endringer i rettigheter og såkalte incentiver ble debattert, før møtet tradisjonen tro ble avsluttet med en liten BFO-overraskelse. Kort oppsummert; et møte som ivaretok medlemmenes faglige, sosiale, og økonomiske interesser!

Magne Sagvolden/BFO HTV Luft

SKOLETILLEGGET - NYTT KRAV FRA ORGANISASJONENE

BFO, NOF og KOL har fremsendt skriv til FST der vi krever at oppsigelsen av særavtalen må kjennes ugyldig.

FST har ensidig sagt opp "Avtale om særskilt tillegg for arbeidstiden for militære arbeidstakere ved Forsvarets skoler" med virkning fra 1. mai 2016. De militære tjenestemannsorganisasjonene har stått samlet bak kravet om ny avtale, men dette har så langt blitt avvist av FST. Organisasjonene har nå fremsendt et skriv til FST der vi krever at oppsigelsen av avtalen må kjennes ugyldig. Dette med bakgrunn i at formkravene til oppsigelsen ikke er oppfylt, jmf Tjenestetvistloven §12. Organisasjonene krever derfor at avtalen videreføres, i første omgang til 1. mai 2017. Mer informasjon følger på bfo.no så fort det foreligger noe nytt i denne saken. BFOs saksbehandler i denne saken er forhandlingsleder Lars Omberg.

Tekst: Organisasjonene. Foto Georg Austad, Forsvaret

Instruktør ved Krigsskolen under Combat Conditioning Training under FOS 2013

OMSTILLINGSAVTALE FOR HR-OMRÅDET ER KLAR

Partene i Forsvaret er enige om en omstillingsavtale knyttet til den pågående omstillingen innen HR-området. Avtalen avklarer og regulerer hvordan innplasseringsløpet i denne omstillingen skal foregå.

Forsvarsstaben utga i januar gjennomføringsoppdraget for «Effektivisering og transformasjon av HR-området i Forsvaret» med hovedhensikt å etablere en mer effektiv HR-organisasjon i Forsvaret, i tråd med anbefalingene i FMR. Oppdraget er en oppfølger til P2813, som introduserte en ny tredelt leveransemodell innenfor HR i Forsvaret. Målsettingen med omstillingen er mer standardiserte og automatiserte HR-prosesser i Forsvaret, samt sentralisering av transaksjoner og desentralisering av myndighet.

Gjennomføringsoppdraget medfører omstillingen som berører alle DIF-er i Forsvaret, og forutsetter videre i noe grad at arbeidsoppgaver skal overføres mellom disse. Gjeldende lov- og avtaleverk slår fast at tilsatte har rett og plikt til å følge arbeidsoppgavene inn i ny organisasjon, uavhengig av tilsettingsforholdet. Partene var enige om at det var nødvendig å etablere en omstillingsavtale som regulerer prosessen. Etter en relativt lang, men samtidig konstruktiv prosess, kom vi til enighet denne uken.

De viktigste prinsippene i avtalen er:

- Innplasseringsløpet skal gjennomføres i Forsvaret som helhet, på tvers av DIF. Den enkelte vil, under forutsetning av at vedkommende ser sine oppgaver videreført i en ny stilling, kunne kreve innplassering i denne, uavhengig av hvilken DIF stillingen er videreført i.
- Forsvaret skal bekjentgjøre samtlige berørte HR-stillinger med stillingsbeskrivelser på intranett, når ny organisasjon er godkjent.
- Etter bekjentgjøring og før siste frist for fremsetting av krav, skal det tilbys omstillingssamtale.
- De ansatte får minimum 14 dager til å fremme krav om innplassering i fase 1. Etter at resultatet av fase 1 er bekjentgjort kunngjøres fase 2 og 3 hvor fristen til å fremme krav er minimum 7 dager.

- Innplassering gjennomføres i to hovedrunder:

Fase 1- de tilsatte kan kreve

innplassering i identisk stilling.

Fase 2 og 3 – hvor fase 2 er krav om innplassering i likeverdig stilling og fase 3 er passende stilling.

-Forslag til innplassering skal drøftes lokalt i aktuell DIF. Forslaget fremsendes til kvalitetssikring/ behandling i et sentralt partssammensatt råd.

-Kvalifikasjonsprinsippet skal legges til grunn i innplasseringsløpet.

-Arbeidsgiver har plikt til å veilede tilsatte i innplasseringsløpet.

Tekst: De sentrale partene i Forsvaret

Foto: Forsvaret

330 SKVADRON 75 ÅR – GRATULERER!

Den 25. kommando april 1941 ble 330 (N) skvadron opprettet og etablert på Island under Royal Air Force kommando. Den gang fløy de Northrop N-3PB (se bilde). Fra 1972 og frem til i dag, har livredderne flydd helikopteret Sea King. I 2015 utførte 330 skvadron over 1.300 oppdrag. Sea King helikoptret har vært en «arbeidshest» og har blitt et folke-eie. Nå skal det nye AW-101-612 Merlin overta jobben. 330 skvadron har i dag baser på Banak, Bodø, Ørland, Sola og Rygge, i tillegg til et detasjement på Florø. Oppgavene er som alltid søk- og redningstjeneste (SAR), luftambulanseoppdrag og militære oppdrag.

De første nye helikoptrene kommer i 2017, og det er basen på Sola som blir først operative i 2018, etter testing og opplæring av både operative crew og teknikere. Beredskapstiden er i dag på 15 minutter, og med nye helikoptre får 330 skvadron en lengre rekkevidde, og de kan også fly selv når det er stor fare for ising på rotorbladene.

BFÖ/Offisersbladet gratulerer 330 skvadron med 75-års jubileet!

Einar Holst Clausen

Dette blir det nye redningshelikoptret AW 101-612.

Arbeidshesten SeaKing har vært i tjeneste siden 1972.

Northrop N 3PB var 330 skvadrons første fly i 1941.

VETERANS OPEN

Oslo 18. juni
Trondheim 27. august

EARN YOUR TAG!
VETERANS OPEN 2016 HINDERLØP
Oslo/Krigsskolen Linderud - Trondheim/Kristiansten festning

www.veteransopen.no

Tøft nok for alle!

Bli med!

Vi kan love en unik opplevelse og en fin dag for store og små!
Det blir glimrende muligheter til å få testet seg mot noen tøffe hindere og tøffe motstandere!
En god dag for teambuilding, hvor alt overskudd går til

Stiftelsen Veteranhjelp.

Vi har ulike pakker og prismuligheter! Kontakt oss!

Norges Veteranforbund
for Internasjonale Operasjoner

Kom nærmere opplevelsen med 60 øre/l i rabatt i mai

Vi feirer våren og gir alle våre kortholdere
60 øre rabatt per liter drivstoff i hele mai!

Skaff deg Esso MasterCard i mai og
få kampanjerabatten* også i juni.

Søk på:
essomastercard.no/ys
essomastercard.no/forsvarets-personellservice

**HAR DU
IKKE
KORT?**
Søk nå og
få rabatten
også i juni!

An ExxonMobil Brand

*Gjelder alle som søker og får innvilget et Esso MasterCard i perioden 1.-31. mai 2016. Ordinær drivstoffrabatt er 50 øre/l for medlemmer i Befalets Fellesorganisasjon. Drivstoffrabatt forutsetter bruk av et Esso MasterCard. Effektiv rente ved kreditt på kr 15 000 o/12 mnd. er 31,13 %. Total kredittkostnad kr 1 947.

VISST FANDEN SKAL DER LIKES OG DELES!

«Visst fanden skal der skytes med skarpt!» skal Birger Eriksen ha sagt, da han ga ordre om å beskytte krysseren Blücher som var på vei inn Oslofjorden 9. april 1940. Med disse ordene trosset han sitt tildelte oppdrag, som var ren nøytralitetsvakt, og ble et eksempel til etterfølgelse hva gjelder intensjonsbasert ledelse. Og her forsto oberst Eriksen at den grunnleggende intensjon man har som offiser, er å forsvare Norge mot eksterne

trusler. I dag står forsvaret av Norge overfor en ny eksistensiell trussel, nemlig at det år for år desimeres av politikken. Som befal og offiserer er man ofte sin plass bevisst, og man kommenterer ikke nødvendigvis politikken høyløyt. Her vil jeg påstå at det er en av de få våpnene vi faktisk har i vårt arsenal, nemlig at vi kan dele våre bekymringer med venner og familie.

I forrige utgave av Offisersbladet skrev jeg litt om hvordan offiserens lojalitet kunne ende opp med å undergrave organisasjonen ved å male glansbilder og løse oppdrag selv med underrapporterte utgifter. Jeg mottok en kommentar på innlegget fra en som hadde opplevd lignende forhold, som lød slik: «Det er et privilegie for en organisasjon å ha ansatte som er tro mot oppdraget, selv når systemet feiler. Men bunnen raser til slutt ut, om ikke systemet oppdager det, og forbedrer situasjonen.» Dette privilegiet har Norge når det kommer til Forsvaret. Forsvaret er fullt av lojale menn og kvinner som nikker og smiler når politikerne først har sagt sitt. Det er tross alt karriereselv-mord for en offiser å offentlig være negativ til styresmaktene. Man kan gjerne påstå at det ikke er slik, men det er i beste fall en hvit løgn. Det er ikke uten grunn at general Mood mottok Fritt Ords pris, og på samme måte er det ikke uten grunn at det har blitt så kraftig kritisert. Så hva kan man faktisk gjøre da, når bunnen raser ut?

For det første kan det være greit å si at bunnen i grunn raste ut for mange år siden. Det er ingen ny problemstilling at Forsvaret er underfinansiert. Operasjon «Heltmodig død» som aldrimer.no så fint kaller sink-opdraget i Finnmark er heller ikke nyheter. Satt på spissen så var det mange som så på det som et selvmordsoppdrag også den gang da vi hadde 13 brigader. Det eneste som er nytt er at aldrimer.no har tabloidisert det, og satt det på agendaen. Og selv om jeg ikke kan være enig i den journalistiske metoden som baserer seg på lekkasjer og brudd på sikkerhetsloven, så hyller jeg intensjonen. Det å sette forsvarspolitik på agendaen i dagens medier er antagelig det eneste foruten en faktisk invasjon, som kan gjøre styresmaktene villige til å betale det som forsikringspolisen koster. Så det er det jeg ønsker å oppfordre alle mine kolleger til å gjøre. Man er ikke nødt å skyte karrieren sin i foten med spydige leserinnlegg, men det er fullt mulig å bidra til å sette Forsvaret og forsvaret av Norge i fokus. Det er i tillegg ekstremt enkelt. Neste gang du ser en interessant artikkel om temaet på BFO.no, NRK, Aftenposten, aldrimer.no etc. etc.: lik den og del den på sosiale medier. Så selv om det tildelte oppdraget underforstått for en offiser er «sitt ned, hold kjeft» hva angår politikk, så kan man tenke tilbake på Birger Eriksen sitt tildelte oppdrag. Hadde han forholdt seg til det tildelte oppdraget, nøytralitetsvakt (ikke gjøre noen ting), så hadde ikke Konge og regjering rukket å komme seg unna. Den norske gullbeholdningen hadde ikke rukket å bli fraktet ut av Oslo. Norges beste interesse hadde ikke blitt ivare tatt. Så oppretthold lojaliteten, men samtidig ivareta Norges beste interesse! Jeg oppfordrer ikke til å lade med skarpt, men visst fanden skal der likes og deles!

Oddar Kristiansen
Leder KAFO

«ALLTING FORANDRES, INTET BESTÅR»? – HERAKLIT

Den store snakkisen for tiden er jo penger. En økonomi for Forsvaret som ikke strekker til i forhold til ambisjonsnivået vårt om beredskap og totalforsvar. Da er det lov å bli litt overrasket når jungeltelegrafen forteller om en Forsvarsminister som foreslår å legge ned 2. bataljon og totalt 1500 stillinger. Økonomi versus beredskap? Jeg skal ikke fundere mer i skrivende stund, det er tross

alt et jungelrykte ennå, men en ting er sikkert. Det kan virke beskymringsfullt for en befalelev!

Vi i BESO har bitt oss merke i situasjonen til fremtidige UB-korporaler i luft-, sjøforsvaret og muligens Heimvernet. For de som ikke har fått det med seg har rekruttskolen KNM Harald Haarfagre gått fra en kompanistruktur til luft og sjøseksjoner. I denne omstillingen har en kuttet alle nestkommandertropp stillingene som fantes. NK-tropp var gyldne muligheter for UB-korporaler for å få blitt sersjanter/kvartermestere i ett år.

Her kommer utfordringen. Forsvaret trenger UB'er og ser foreløpig ut til å utdanne de i samme grad som før, mens antall stillinger etter utdanning og nytteperioden er redusert. For å gjøre det hele litt mer komplisert. UB-korporal har ikke en fagspesialisering, ei heller godkjent grunnleggende befalsutdanning (GBU) før etter ett år som sersjant/kvartermester i avdeling. Alle disse faktorene gjør at UB'er lett blir utkonkurrert av pliktserjanter og personell med fagutdanning i stillingssøkingen.

Her får vi en litt dum tendens der vi utdanner personell og kaster de rett ut i det sivile igjen. Nå gjenstår det å se hva som blir løsningen på denne saken, om utdanningsinnholdet endres, om det blir tilpasninger til OR/OF ordningen eller innskrenking på totalantall tilbudte plass ved opptak. Dette er en sak vi jobber med og kommer til å følge fremover.

Haakon Bruun-Hanssen hadde for øvrig helt rett når han kom med Forsvarssjefens Fagmilitære Råd (FMR). Dokumentet med tittelen «Et Forsvar i endring» er akkurat det vi ser i dag og det vi kommer til å se framover. Jeg fulgte med på debattmøte «Forsvarets fremtid» som ble avholdt 19. april i Oslo og under debatten ble det kommentert om Forsvaret heller burde revurdere ambisjonsnivået sitt til å passe budsjett og langtidsplan. Det er et alternativ, men da jeg syns vi burde tenke på hva vi legger i uttrykket «For alt vi har. Og alt vi er.», som for øvrig står nederst på forsiden til FMR. Jeg anbefaler debatten hvis du allerede ikke har sett den.

For BESO-styrets del er det mye spennende som foregår i kulissene. Vi har mange aktuelle saker det jobbes på, som vi vet er viktige for fremtidige befalelever, samtidig som eksamensperioder, innrykk og fulle timeplaner preger kalenderne våre. Har du innspill, tips og triks er jeg sikker på at BESO-styremedlemmet vil ta godt imot det. Sist styremøte ble tilbrakt i Bergen by hvor hele styret var samlet. Følg gjerne med på Facebooksiden vår «BESO - Befalelevens Samarbeidsorgan» hvor vi legger ut relevant informasjon jevnlig.

Til slutt vil jeg bare vedkjenne og takke alle de gode BFO tillitsvalgte rundt BESO og i avdelingene. En kjenner at det er i tider med omstilling det er godt å ha dyktige tillitsvalgte rundt seg, og det setter vi i BESO stor pris på.

Martin Sløveren Andressen
Leder BESO

FSi – Forsvars- og sikkerhetsindustriens forening

Den 13-14. april arrangerte FSi det de kaller INFO/ERFA-seminar på Soria Moria Kurs og Konferansehotell i Voksenkollen/Oslo. Et meget vel gjennomført seminar på høyt nivå. Her møter alt som kan krype og gå av konsern og firmaer som leverer materiell til Forsvaret og sikkerhetsrelaterte selskaper. Det har aldri vært flere på INFO/ERFA enn i år, med over 280 deltagere. Offisersbladet møtte en rekke kjente, men fikk også anledning til å bli kjent med flere. Ledelsen i Thyssen Krupp Marine System (TKMS) var eksempelvis til stede, og Offisersbladet fikk til et intervju, fordi TKMS nylig ble valgt som en av to kandidater til å levere Norges neste ubåt (4 stk).

Siri Lill Mannes ledet gjennom en rekke foredragsholdere, etter at Statssekretær Øistein Bø FD hadde holdt åpningsforedraget. Han nevnte det som Offisersbladet for lengst har skjönt, nemlig at INFO/ERFA er et sted for relasjons- og nettverksbygging. Litt mer urovekkende var det når statssekretæren kom med enda et moment i forberedelsene til at vi ikke får mer penger til Forsvaret, nemlig at Regjeringen er nødt til å drive en forsvarlig samfunnsøkonomi (les: vi har ikke råd til å gi så mye penger til Forsvaret som forsvarssjefen ønsker og folket krever). På spørsmålet om 2 % målet av BNP, var han unnvikende, og sa at det i så fall måtte være et langsiktig mål.

Av en rekke foredragsholdere kan blant andre nevnes direktør Forsvarsmateriell Mette Sørfonden med temaet «ansvar, roller og myndighet», sjef FLO Petter Jansen med temaet «sivilt-militært samarbeid, nye løsninger for logistikk, understøttelse og vedlikehold», konsernsjef NAMMO Morten Brandtzæg om «forsyningssikkerhet og avtaler om strategisk partnerskap», og sjefsforsker FFI Lorn Harald Bakstad om «autonome løsninger – modne for hvilke oppgaver de neste 10 årene?»

Tekst & Foto: Einar Holst Clausen

Heckler & Koch leverer sniper-rifle til US Army

Heckler & Koch har fått kontrakt på levering på «Compact Semi-Automatic Sniper System» (CSASS), til en potensiell verdi av 44.5 millioner dollar. Den velrenomerte tyske våpenprodusenten ble den valgte leverandør av syv andre tilbydere. Riflen de skal levere er en G28 7.62mm. Etter en testperiode der 30 G28 går gjennom tøffe tester, vil US Army høyst sannsynlig bestille 3.600 G28 skarpskytter-rifler. G28 skal erstatte M110, som US Army bruker i dag. I følge pressemeldingen, vil G28 blant annet ha bedre funksjonssikkerhet, ergometri, treffsikkerhet, lavere vekt og lengde, bedre optikk, mindre rekyl og større muligheter for montering av tilleggs-utstyr. I følge Janes Defence Weekly er G28 i bruk i Bundeswehr i dag.

Einar Holst Clausen

Kongsberg Gruppen kjøper 49,9 % av Patria og danner en ledende nordisk forsvarsgruppering

Kongsberg Gruppen har inngått avtale med den finske stat om kjøp av 49,9 % av aksjene i Patria for EUR 272 millioner. Patria er Finlands ledende forsvarsleverandør, og eier også 50 % av aksjene i norske Nammo. Grupperingen blir en ledende forsvarsleverandør i Norden, og en betydelig aktør på det europeiske forsvarsmarkedet, med en samlet bruttoomsetning i 2015 på NOK 13,4 milliarder.

- Gjennom å danne denne industrigrupperingen bestående av Kongsberg Gruppen, Patria og Nammo tar vi et offensivt steg for å møte den pågående konsolideringen i forsvarsindustrien. Kjøpet innebærer en betydelig styrking av vår nordiske og internasjonale posisjon, det skaper styrket lønnsomhet og vekstmuligheter, og er et ledd i vår strategi for våre forsvarsvirksomheter, sier Walter Qvam, konsernsjef i Kongsberg Gruppen. Patria har om lag 2.800 ansatte. Den norske stat og Patria har en 50 % eierandel hver i Nammo. Nammo har om lag 2.200 ansatte.

Kongsberg Gruppen, Patria og Nammo har som gruppering både komplementære og verdensledende produkter så vel som geografiske nøkkelområder som forsterker hverandre. Dette, kombinert med Patrias sterke posisjon i Finland og Kongsberg Gruppens sterke globale allianser og posisjon i Norge, gjør de samlet sett betydelig sterkere i et globalt forsvarsmarked i vekst. Den nye grupperingen vil ha en samlet bruttoomsetning i 2015 på 13,4 milliarder kroner. Slutføringen av transaksjonen er forventet å skje våren 2016.

Einar Holst Clausen

KONGSBERG

Bånn gass for Gene

Trodde du at NATO-generaler var "dønn seriøse" og at de tar seg veldig høytidelig? Da har du ikke møtt disse gutta!

ralene

“Are you ready for a friendly fight at the racing-field?” spør vi. “Friendly? Who says it have to be friendly” sa noen av NATO-generalene og ler høyt. Stemningen er god og humøret likeså rett før “boys will be boys” i høy fart på Go Kart banen.

Generaløyntnant Robert Mood gratuleres etter en tøff «fight» på banen.

Norge kom på en god andreplass!

Generalene ble som unggutter igjen på racerbanen.

TEKST & FOTO: HANNE OLAFSEN

For det er ikke bare i møterommene på hovedkvarteret i Brussel at relasjoner og dialog skapes. Forrige uke møttes et knippe NATO-generaler på Go Kart-banen for et "venn-skapelig oppgjør" etter en lang møtedag.

- Det vi jobber med til daglig er alvorlig og krevende, hvor dialog ofte er nøkkelen for samarbeid og forståelse. Derfor er det viktig å knytte bånd og skape gode relasjoner også utenfor møterommene slik at forutsetningen er den beste også når vi sitter i militærkomitemøter, sier generaløyntnant Robert Mood, den norske forsvars-sjefens representant i NATO.

Men alle vet de hvorfor de egentlig er der. Generalene representerer sine Forsvars-sjefer i sine respektive land, og ut fra det skjønner man hvilket nivå man er på. Det trenger man ikke være militær for å forstå.

- Vi er på samme nivå, men kommer fra ulike kulturer og med ulik bakgrunn. Når man skal diskutere temaer og de utfordringene man står ovenfor er det alltid en fordel å kjenne de man skal samarbeide med. En del av denne jobben er derfor å delta i en rekke mottagelser og sosiale settinger på kveldstid, utenfor hovedkvarteret, sier Mood som er kjent for å tenke litt utenfor boksen.

- Det er hyggelig med tradisjonelle mottagelser, for all del. Men når jeg nå har det privilegiet at jeg kan bestemme form og innhold på dem jeg selv er vert for, så syns jeg det er spennende med en litt annen tilnærming innimellom. Det skaper gjerne en litt annen stemning, tilnærming og relasjon når man etter kjøringa har satt av god tid til å snakke sammen, sier han og legger til:

- Så er det sabla artig å leke seg litt da, sier han og ler høyt.

At man er ikke voksen før man tør å være barn, er ikke bare Robert Mood et bevis på. Som en guttegjeng med rampete hensikter stod generalene sammen i forkant av kjøringa, sammenlignet fører-kort og flirte godt. Mest fordi en av dem hadde trikk som obligatorisk kjøreopplæring og en annen hadde snøskuter. Ikke vanskelig å tenke seg til hvem som hadde den siste?

Så er det "Formel1-dress" og hjelm på etterfulgt av sikkerhetsbrief. Opp i små, lave biler og 3-2-1-Full gass! Nå handler det om alt annet enn samarbeid. Om det er tilfældighetene eller respekt for hverandre som gjør at portuguiseren som ikke har prøvd og-kart før vinner, vites ikke. Alle er hvert fall smørblide når kjøringa er over og premieutdelinga med plasttrofeer skal deles ut. Alt for moro skyld. Så lite viktig egentlig, men dog så mye verdt!

Northrop Grumman bygger ubemannet stealth kampfly til US Air Force

Første testflyging ble foretatt i 2011 og i mai 2015 var alle tester foretatt, inklusive landing og avgang fra hangarskip. Northrop Grumman starter snart byggingen av leveransen til US Air Force, som vil ha sine X-47 B operative fra 2020. Offisersbladet besøkte Northrop Grummans test-base i Palmdale nord for Los Angeles, og fikk oppleve X-47 B på nært hold.

X47B UCAV (Unmanned Combat Air Vehicle)

Lengde: 11.63 m

Vingespenn: 18.92 m

Høyde: 3.10 m

Vekt tom: 6.350 kg

Maks take off vekt: 20.215 kg

Motor: Pratt & Whitney F100-220U turbofan

Cruise fart: Mach 0.9+

Maks høyde: 40.000 fot

Operasjonsradius: 3.889+ km

Våpenlast: To våpenrom som tar 2 tonn

Einar Holst Clausen

X47B er som tatt ut av Star Wars.
Foto: Northrop Grumman

Redaktøren fikk se X47B
på nært hold.

Arbeidsmoral - Eva Hoel har jobbet 51 år i Forsvaret!

Eva Hoel er 71 år, og har jobbet som sivilansatt i Forsvaret siden 1965! Hun startet i jobb på sentralbordet på Lutvann i 1965. Men i 1969 overtok Eva sentralbordet på Linderud, da NIKE forsvant og Krigsskolen flyttet inn. Første skolesjefen på Linderud som hun ble kjent med var Tønne Huitfeldt, og siden har det blitt mange skolesjefer og tusenvis av kadetter, som kjenner

Eva. For hun har ikke bare hatt sentralbordet, men også hatt forkontor-tjeneste for legekontoret, i tillegg til at hun drev boligkontoret i mange år! Om ikke dette er nok, har hun etter full dag på jobb, vært resepsjonist på Rikshospitalet på kveldstid både hverdager og i helger. Hun er den dag i dag fortsatt på listen over de som kan bli tilkalt ved behov.

Det er femten år siden jeg var P-off/mil på Krigsskolen, og når jeg først var på Krigsskolen i forbindelse med FOS/KS, måtte jeg bare hilse på Eva igjen. Det ble et veldig hyggelig gjensyn. Eva er akkurat den samme nå som for 15 år siden, like blid og hyggelig! Det er mye med Eva som er imponerende. For det første, så har vel ingen andre vært kontinuerlig ansatt i Forsvaret i 51 år?

Eva ble rammet av polio som femåring, og bruker støtteskiner på det ene beinet sitt, noe som i følge henne selv, tydeligvis aldri har hindret henne i arbeidet. Nå som 71-åring, har hun fortsatt full oversikt, og ønsker mer å gjøre! Eva har i løpet av sine 51 år i arbeid kun vært sykemeldt i tre dager! Huff - det var for ikke så lenge siden det, jeg hadde litt høyt blodtrykk skjønner du, sa denne evig-unge arbeidsmauren. Eva Hoel er æres-kadett og svært verdsatt hos kadettene i dag som i alle år. Hun avsluttet med å si at hun gruer seg til å måtte slutte å jobbe. Håper jeg kan jobbe etter fylte 72 år, sa hun, mens latteren runget! Eva er rett og slett et prakteksempel på god arbeidsmoral.

Einar Holst Clausen

Foto: Krigsskolen

F-16 fra 338 skvadron på Ørland reddet hjertepasient

I følge Adresseavisa ble St. Olavs Hospital i april kontaktet av Universitetssykehuset Nord-Norge i Tromsø. De hadde en kritisk syk pasient som trengte livreddende umiddelbar behandling med hjerte-/lungemaskin som sykehuset i Tromsø ikke hadde disponibel der og da (manglet et ECMO-apparat). St. Olavs Hospital har to ECMO-apparater, og kunne unnvære ett. Men de hadde ingen mulighet til å frakte maskinen til Tromsø på så kort tid. En kreativ sjel tenkte «jet-pak» (bokstavelig talt), og kontaktet skvadronssjef 338 skvadron Bjørge Kleppe og spurte om hjelp. ECMO-apparatet ble fraktet av Luftambulansen fra St. Olavs til Ørland hovedflystasjon, og uten tap av tid var en F-16 i lufta på vei nordover. Dette er ikke oppdrag som Luftforsvaret normalt tar, men som skvadronssjef Kleppe sier til Adresseavisa; - 338-skvadronen hadde et jagerfly som sto klart på rullebanen fordi det skulle på øvelse til Rygge. Vi hadde muligheten til å omprioritere, og mente dette var såpass viktig at vi ville bidra.

Einar Holst Clausen Foto: 338 skvadron

A black and white photograph showing the interior of a submarine. The upper part of the image shows the curved, metallic hull of the vessel. Below this, a large, horizontal cylindrical component, possibly a sonar dome or a large pipe, is visible. In the foreground, there is a complex arrangement of mechanical equipment, including what appears to be a large motor or pump with a series of pulleys and belts. The lighting is dramatic, with strong highlights and deep shadows, emphasizing the industrial and confined nature of the environment.

Snipp snapp snute, så var svenskene ute!

Etter Offisersbladets besøk i Karlskrona, og før bladet gikk i trykken, kom det en svært overraskende pressemelding fra Forsvarsdepartementet om at de kun skal gå videre med ubåt-kandidatene fra det tyske Thyssen Krupp og det franske DCNS. Nok en gang lukkes døren for svenskene.

Fra Saab/Kockums verft i Karlskrona.
Foto: Saab/Kockum

Sverige har bygget sine egne ubåter siden 1904, den siste var Gotland-klassen for 20 år siden. Nå har de utviklet en topp moderne ubåt for fremtiden - A26. Den var inntil nylig én av flere kandidater som skulle vurderes som arvtageren til den norske marines 25 år gamle ULA-klasse om 8-10 år. Det synes noe merkelig at Forsvarsdepartementet såpass tidlig i prosessen, kun velger å gå videre med kun to kandidater. I Begrunnelsen til FD står det:

– Frankrike og Tyskland er blant de største nasjonene i Europa. Et ubåtsamarbeid med en av disse vil sikre at Norge får de ubåtene som vi trenger, samtidig som vi bidrar til Smart Defence og et mer effektivt materiellsamarbeid i NATO.

Forsvarsdepartementet har de siste årene arbeidet for å skape et omfattende ubåtsamarbeid med andre land, blant annet med sikte på å kunne redusere kostnadene for anskaffelse og drift av ubåtene. Parallelt med arbeidet mot verftene vil prosessene for å søke samarbeid med andre nasjoner som har planer om å anskaffe, men som ikke selv produserer ubåter. I første rekke gjelder det Nederland og Polen.

– Jeg understreker at vi fortsatt er på planleggingsstadiet og at en beslutning om anskaffelse eller valg av leverandør ennå ikke er tatt. Det gjenstår fortsatt en god del arbeid før et eventuelt invester-

ingsprosjekt kan fremmes for Stortinget, sier forsvarsministeren.

At FD fortsatt er på planleggingsstadiet, og at beslutning om anskaffelse og valg av leverandør ennå ikke er tatt, setter avgjørelsen i et merkelig lys. Offisersbladet velger uansett å trykke artikkelen om Saab Kockums femtegenerasjons ubåt A26.

SAAB KOCKUM

Ubåtverftet som ligger i Karlskrona og ble svensk igjen i 2014. Saab AB overtok eierskapet fra tyske Thyssen Krupp Marine System, og heter nå Saab Kockums. Thyssen Nordseewerke Emden har som kjent bygget de norske ULA-klasse ubåtene i Tyskland, og har for øvrig også en ubåt som de tilbyr Norge. Offisersbladet besøkte Saab Kockums hovedkontor i Malmø, og svenskenes marinebase i Karlskrona, der ubåtverftet også ligger. Her bygges ikke bare ubåter, men også fregatter, rednings-ubåter, ubemannede fartøyer, mineryddere med mere.

PROSJEKT «VIKING»

Ubåten A26 er et videreutviklet resultat av prosjekt «VIKING», som var et fellesprosjekt mellom Sverige, Norge og Danmark på utvikling, bygging og anskaffelse av én type ubåt til disse landene. Prosjektet strandet i 2005, mye på grunn av at Danmark gikk ut av prosjektet, grunnet manglende finansiering av forsvaret, og nedlegging av sitt ubåtvåpen. Dessuten ble Norges ubåtprosjekt skjøvet ut i tid.

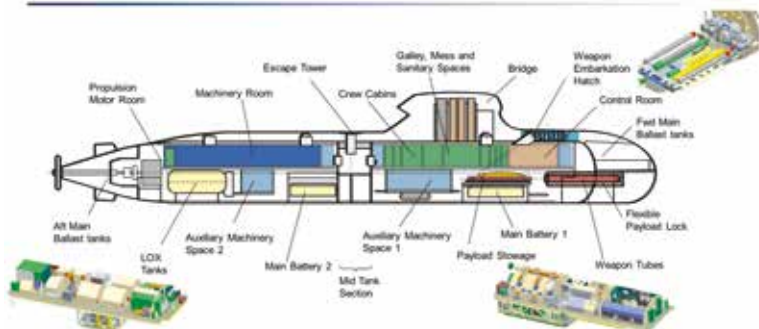
NY GENERASJON UBÅT

Byggingen av den første av to A26 ubåter til den svenske marinen startet i september 2015, med det de kaller en «steel-cut» seremoni, der laser-kuttingen av de første stålplatene begynner. Försvarets materielverk har signert kontrakten med Saab Kockums på 7,6 milliarder svenske kroner. Den modulbaserte konstruksjonen gjør at ubåten kan spesialtilpasses kundens behov.

Den første A26 skal leveres i 2022. Karlskrona - I samtale med administrerende direktør i Saab Kockums Karlskrona Gunnar Wieslander, fortalte han at produksjonslinjene er kraftig modernisert og automatisert med det siste av teknologi, og klare for produksjon av det de selv mener er en av de absolutt mest moderne ubåter som bygges i dag. Vi forteller nå verden at vi er klare til å levere fremtidens ubåter, sa Wieslander stolt. Han tror også at eksempelvis Kongsberg-gruppen kan levere flere av delsystemene/sensorer til A26, og understreket det gode samarbeidet de hadde med norske marineoffiserer og norske myndigheter under VIKING-prosjektet. De fleste av de norske kravene den gang, er nå bygget inn i A26, så det norske «DNA-avtrykket» i A26 er betydelig, sa Wieslander.

Multi Mission Portal er det ingen andre vestlige ubåter som har i dag. A26 har en luke i front med en diameter på halvannen meter. Den er konstruert slik at marinejegere eller andre spesialstyrker med letthet kan ta seg ut for å utføre sitt

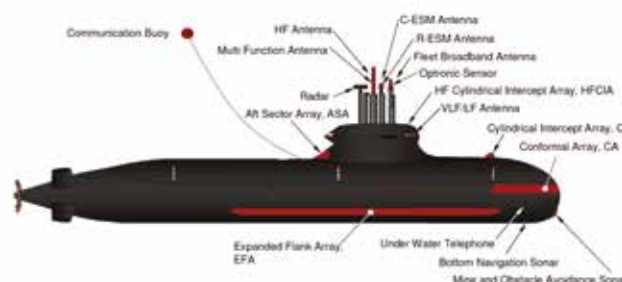
PRINCIPLE LAYOUT - OVERVIEW

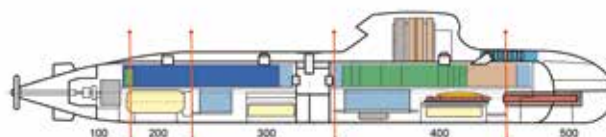
CONTROL ROOM LAYOUT

SENSORS

PRINCIPLE LAYOUT - OVERVIEW

Nye laserkuttere skjærer med letthet gjennom tykt stål på Saab Kockums verft i Karlskrona. Foto: Saab Kockum.

oppdrag. Luken er såpass stor at ROV/AUV fartøyer også kan operere ut/inn av portalen. Luken og rommet bak, kan også ved behov tilpasses som utskytningsluke for undervannsavfyrte missiler.

«GHOST» - GENUINE HOLISTIC

Det er gjort mye for at A26 skal være nesten usynlig for fiendens sensorer i neddykket tilstand. Selve skroget og tårnet har fått en aerodynamisk og «stealthy» utforming, noe som gir ubåten gode hydrodynamiske egenskaper. Den har ikke tradisjonelt periskop, fordi det kan gjøre skroget mer sårbart ved ekstremt høyt trykk, eller ved eksplosjoner/miner. Den har en optronisk 360 graders observasjon-stang som heises raskt opp, og signalene/bildet sendes elektronisk til kommandorommet/fartøysjefens skjerm foran i ubåten. Et kommandorom som er planlagt å være romslig og med lyse farger (se illustrasjonsbilde).

Skroget kan også belegges med antireflekterende/absorberende materiale, som gir en viss «stealth» effekt, og som bidrar til at den blir enda vanskeligere å oppdage for fiendens sensorer. Kanskje viktigere er A26 sin modulbaserte konstruksjon. Eksempelvis kommandorom, dieselmotorrom, Stirling-enheten, oppholdsrom, og

torpedo/våpenrom, produseres som egne enheter. De støy-dempes og testes før de monteres som en enhet inn i skroget under byggingen av ubåten. Hver enhet hviler på kraftige gummiputer rundt hele skroget innvendig. Dette reduserer vibrasjon, som fiendtlige sensorer kan registrere. Stirling-enheten som produserer strøm er et godt eksempel på dette. Den avgir mindre varme enn konkurrerende systemer og vibrerer så lite at man kan balansere en femkrone på høykant på Stirlingmotoren når den går for fullt. Dette ble faktisk demonstrert for Offisersbladet under besøket i Malmø. Mindre vibrasjon og minimal varmeutvikling, gjør at ubåten blir vanskeligere å høre for fiendens sonar-operatører, og vanskeligere å oppdage for fiendens infrarøde sensorer.

STIRLING – AIP

Kockums har arbeidet med Stirling-teknologi siden 1960-tallet, og var først ute med å bruke denne teknologien i ubåter. Definisjon på Stirlingmotor: Kort forklart virker stirlingmotoren ved at man skyver en innestengt mengde med gass mellom to kammer, et kammer hvor gassen varmes opp, og et annet kammer hvor gassen kjøles ned. Det er vanlig å bruke luft

som gass, men helium og hydrogen er også benyttet. En varm gass vil utvide seg, og gassen vil trekke seg sammen når den avkjøles. Ved hjelp av stempler kan denne energien omdannes til mekanisk energi. Sammenliknet med ottomotoren (bensinmotor) har stirlingmotoren en høyere virkningsgrad. Motoren er nærmest vibrasjonsfri og er svært stillegående.

AIP står for Air Independent Propulsion. Stirlingmotoren produserer strøm til elmotorer som driver ubåten frem i neddykket tilstand. Den produserer også strøm til eks.vis belysning, instrumentering og tekniske installasjoner. Ubåtenes dieselmotorer driver ubåten frem i overflatestilling og snorkledybde. Ved hjelp av Stirling-teknologien skal A26 kunne operere neddykket i minst 18 døgn før den må opp. Stirling-basert AIP har dessuten en logistikkfordel framfor hydrogen/brenselcelle-basert AIP-teknologi. Den bruker nemlig standard diesel og flytende oksygen som drivstoff, noe som er lettere å etterfylle til havs, samt har vist seg å være en mer stabil kraftkilde.

NÅR KAN ULA-KLASSEN PENSJONERES?

Det er knyttet stor spenning og usikkerhet til fremtidig anskaffelse av nye ubåter

A26 er meget manøvrerbar og har et «stealthy look». Illustrasjon: Saab Kockum

Multi-mission luken i nesen på A26 er det ingen andre konkurrenter som har. Illustrasjon: Saab Kockum

til Norge. Forsvarsmateriell har utredet, og Forsvarsdepartementet har godkjent investeringsprosjektet, med en eventuell signering av kontrakt med leverandør i 2018. I følge Forsvarets anskaffelser til Forsvaret 2014-2022 (FAF), skal en eventuell ubåtanskaffelse være fullført innen 2030. Marinens behov og ønske var og er seks ubåter, men det er nå nedjustert til fire. Dette henger nok sammen med for lavt forsvarsbudsjett, de enorme kostnadene rundt F-35 anskaffelsen, og derpå senkede ambisjoner for de andre

forsvarsgrenene. Kostnadene for kjøpet av fire ubåter vil kunne ligge på rundt regnet 30 milliarder kroner i 2016-kroner. I tillegg kommer selvfølgelig levetidskostnadene. A26 har 2-års intervall for normal- ettersyn og 8-års intervall på hovedservice/ overhalling. Dette reduserer drifts- og levetidskostnadene betydelig.

Offisersbladet vil i flere utgaver fremover, presentere den tyske og franske kandidaten til marinens fremtidens ubåt. FD hadde ingen kommentarer når Offisersbladet tok kontakt. Norge har

tradisjon for å kjøpe tyske ubåter (Thyssen Krupp), de leverer hyllevare-ubåter i dag. Sverige har produsert ubåter siden 1904, og har presentert sin A26, som må anses som en moderne femtegenerasjons ubåt. Polen og Nederland vurderer nå også å anskaffe A26. FD har dessuten vært i kontakt med Polen om et fremtidig ubåt-samarbeid. Kanskje det er på tide å gjøre noe mer enn bare å prate om et Nordisk forsvarssamarbeid? En ting er i alle fall sikkert, svenskenes A26 burde etter Offisersbladets vurdering, absolutt vært et svært godt alternativ, i og med at den er en ferdig utviklet femtegenerasjons ubåt, og allerede tilpasset norske krav.

FAKTA

Lengde: 65 m

Vekt: 2.000 tonn

AIP utholdenhet i patruljehastighet: 18 dager

Standard besetning: 26 (17-35)

Operasjonsområde: Tropisk-Arktisk

Fremdrift: Stirling AIP og diesel-elektrisk

Våpensystemer: 4 torpedo-rør, Multi-operasjonsluke i front, Miner, ubemannede/bemannede farkoster

Operative systemer: Combat Management System, Optroniske sensorer, alt av sonarer, R-ESM, C-ESM

Manøvrering: X-rør med 4 uavhengige styreflater

Russiske jagerbombere og helikoptre opptrådte svært aggressivt

Russiske jagerbombere og helikoptre opptrådte svært aggressivt overfor det amerikanske fartøyet USS Donald Cook under en øvelse i Østersjøen utenfor Baltikum i midten av april i år. De fløy i typiske angrepsmønster tett ved USS Donald Cook, og situasjonen var meget spent. Allierte flybevegelser/landinger på det amerikanske fartøyet måtte innstilles på grunn av sikkerheten. Den russiske opptreden ble oppfattet som svært truende og useriøs. Bildet viser en SU 24 i stor fart svært tett på USS Donald Cook.

Einar Holst Clausen Foto: US Navy

Stealth-bomberen B-1 har fått sin etterfølger i B-21

US Air Force signerte den 27. oktober 2015 en kontrakt med Northrop Grumman om leveransen av deres fremtidige stealth-bomber». Betegnelsen er foreløpig B-21 (Bombeflyet for det 21. århundre). Det er utlyst en navnekonkurranse blant personell i US Air Force, og den endelige betegnelsen/navnet, blir kunngjort senere i år. Det nye stealth-bombeflyet vil i følge amerikanske kilder kunne operere i områder med høyt trusselnivå, og vil kunne ta av fra baser i USA for å operere i hele verden.

Den første produksjonslinjen skal levere 21 nye stealth-bombere, av en total bestilling på 100. Leveringstider og priser sies det naturligvis ikke noe om. (kilde: US Air Force)

Einar Holst Clausen Illustrasjon: Nortrop Grumman

Svenskenes ubåtreddnings-fartøy (URF)

Sverige har i dag en unik kapasitet i sin URF. Den er bygget av Saab/Kockum, og befinner seg på marinebasen i Karlskrona, nærmere bestemt på orlogsfartøyet HMS Belos. Ved ulykker der en ubåt ligger skadet på bunnen og trenger redning/evakuering, blir URF sjøsatt fra orlogsfartøyet, dykker ned til ubåten og kobler seg til en av ubåtens luker med trykk-utligning. Besetningen er trykk-satt under hele redningsoppdraget. URF er også en av de få ubåtreddnings-fartøyene i verden, som kan ta om bord en hel ubåtbetsetning i ett løft. Den har da også redningsavtale med Norge, Polen og Storbritannia. URF er en ettertraktet kapasitet. Den kan også transporteres på tilhenger.

Sverige tilbød seg for øvrig å hjelpe Russland da atom-ubåten Kursk forulykket, men den Russiske marinen sa nei. Trist, når vi vet at flere av mannskapet kunne blitt reddet. Offisersbladet har selv sett URF på marinebasen i Karlskrona, og kan vel si at dette ser ut til å være et undervanns redningsfartøy av ypperste klasse. På nært hold virker den veldig stor!

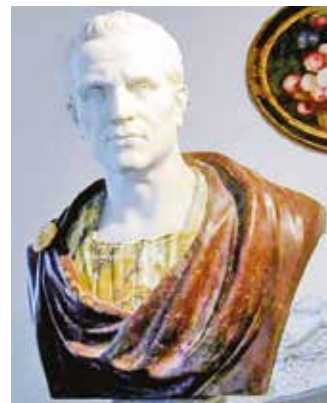
Einar Holst Clausen Foto: Offisersbladet

Stridende styrker slet for 2000 år siden også!

«Vi trente hardt, - men hver gang vi begynte å få fram grupper som fungerte, skulle vi omorganiseres. Jeg lærte meg senere i livet at vi har en tendens til å møte enhver ny situasjon med en omorganisering, og dessuten hvilken fantastisk metode dette er til å skape en illusjon av framskritt, mens det som egentlig oppnås er kaos, ineffektivitet og demoralisering.»

Gaius Petronius (død 66 e.kr.)

FORSVARET PÅ SLANKEKUR!

Det er en vedtatt sannhet blant norske politikere at valg må vinnes på nye velferdsordninger og bedre samferdsel. Etter terroranslagene i Paris og Brussel spør jeg meg om stortingsvalget i 2017 kan vinnes på forsvars- og sikkerhetspolitikk?

Statens viktigste oppgave er å garantere borgernes sikkerhet. Putin, krigen i Syria, jihadisme og flyktningkrise gjør oppgaven større enn på lenge. Da den norske Staten sist ble satt på alvorlig prøve den 22. juli 2011, var dommen fra Gjørv-kommisjonen entydig; Staten strøk. Det kostet 77 mennesker livet. I Belgia ble 35 mennesker drept i terroranslagene for en uke siden. Avsløringene i bakkant viser så slett politiarbeid at både innenriks- og justisminister i Belgia har bedt om avløsning. Det er klokt, for ansvaret er politisk. I praksis taper bevilgninger til politi og forsvar for sykelønnsordning, eldreboliger og veier når politikere bruker skattepengene våre. Slik har en verdensdel med 7% av klodens befolkning og ca 20% av verdens verdiskapning bevilget seg 50% av velferdsordningene. Det er lett å forstå at mange vil komme til Europa for å bli med på festen, men ikke fullt så lett å fatte at de kaster bomber etter oss som takk. Gitt at vi ikke vil tilpasse velferdsordningene våre, hvordan skal vi da beskytte oss?

Spørsmålet er stort, og svarene kompliserte. På mikronivå handler mye om

sosiologi og tryggere samfunn (se ukekalenderen om møtet i Malmø i dag og i morgen der byer samles mot radikalisering og ekstremisme). På makronivå må svarene finnes i forsvars- og sikkerhetspolitikken. Obama arvet flere kriger da han ble valgt til president etter George W. Bush. Han rettet blikket mot Asia, og ba europeerne ivareta egen sikkerhet. President Obama har vært forsiktig med å engasjere USA i nye kriger, og ber nå NATO landene bruke 2% av BNP på forsvaret sitt. Senest i et intervju med «The Atlantic» for et par uker siden snakket han om sine allierte som gratispassasjerer. Amerikanerne er lei av å betale for Pax Americana. De vil ikke være verdenspoliti. Amerikanerne vil også bruke mer penger på å utvikle eget samfunn.

Russland bruker 4% av sitt BNP på forsvar, og USA 3,8%. I 2016 bruker Norge 49,1 milliarder kroner på Forsvaret. Tallet inkluderer bevilgninger til nye kampfly, og betyr at vi bruker 1,5% av BNP. Holder vi kampflyene utenfor, blir tallet 1,4%. Det betyr at forsvaret vårt forvitrer, til tross for økte bevilgninger. Regjeringen skaper en illusjon av

sikkerhet. Nordmenn betaler for en sikkerhet vi ikke får.

Samtidig som forsvarsminister Ine Marie Eriksen Søreide slår fast at trussel- og sikkerhetsbildet ikke har vært verre siden 1990, sitter partistrategene og diskuterer saker de skal gå til valg på høsten 2017. De forsøker å identifisere saker partiet har høy troverdighet på og kobler dem til saker som er viktige for mange velgere. Til det siste bruker strategene Norsk Monitor. I 2013 rapporten mente bare 21% at det var spesielt viktig å styrke det norske forsvaret. Til sammenligning mente 71% det var spesielt viktig å styrke sykehus- og helsesektoren. I denne dragkampen vinner Høie over Eriksen Søreide. Norsk Monitor kommer med ny rapport i april 2016. Det blir spennende å se om brente barn skyr ilden, eller om vi må oppleve mer Krim, Ukraina, Syriakrig, terror og flyktningkrise før vi reagerer.

Frihet har en pris. Det er god borgerlig politikk å betale den. Hold fast og hold ut!

Hans Geelmeyden

SKIVEBOM I POLITISK RÅD

SVERRE DIESEN ER UOVERTRUFFEN I FORSVARSØKONOMI, MEN HVOR STÅR HAN SOM POLITISK RÅDGIVER?

Tidligere forsvarssjef Sverre Diesen redegjør meget pedagogisk for de økonomiske sammenhengene som fører til svekkelse av forsvaret når forsvarsbudsjettene ikke følger den reelle kostnadsutviklingen (DN 14. april). Ettersom kostnadsutviklingen for forsvarsutgifter typisk følger bnp-utviklingen, må forsvarsbudsjettet over tid holdes på (minst) en konstant prosentandel av bnp. Etter den kalde krigen har bnp-andelen av vårt forsvarsbudsjett vært stadig synkende, med det resultatet at de vedtatte planene stadig har vært underfinansiert, med nedbygninger og dårlig ressursutnyttelse som resultat. Som en konsentrert innføring i forsvarsøkonomi er Diesens innlegg uovertruffet.

Men når Diesen skal bringe sitt økonomiske budskap inn i politikken går det galt. Veldig galt. Diesen skriver: «Om denne bnp-andelen skal være to prosent, 1,3 prosent som i dag eller noe midt imellom er således ikke avgjørende, ei heller om budsjettet i utgangspunktet er

på 40 eller 50 milliarder. Det avgjørende er at regjeringen, når den har bestemt seg for nivå og laget et forsvar i samsvar med det, lar budsjettene vokse i takt med kostnadsutviklingen ...» Alvorlig talt, general, dette lyder som nødrops fra en planstabs indre.

Spørsmålet er: Hvor står den tidligere forsvarssjefen som politisk rådgiver i dagens skjebnesvangre forsvarspolitiske valg? Forholdet er jo at dagens 1,3 % av bnp ikke er tilstrekkelig til å opprettholde et minimum førstelinjeforsvar, som igjen er NATO-medlemskapets fundament. Et minimum førstelinjeforsvar – i praksis å tette hull og mangler i dagens vedtatte forsvarsstruktur – vil kreve en gradvis budsjettøkning til «noe midt imellom», faktisk til omkring 1,8 % av bnp.

Ytterligere meget betryggende moderniseringer vil kunne gjennomføres om budsjettene økes videre til omkring 2 % av bnp.

Og så kan vi etter hvert trekke inn viktige, men i denne sammenheng underordnede spørsmål som riktig balanse mellom internasjonale operasjoner og nasjonal beredskap, justering av styrkestrukturen i lys av

teknologisk utvikling og internasjonalt samarbeid, osv. Men dagens sentrale og meget dramatiske politiske utfordring er altså om forsvarsbudsjettene skal økes slik at vi kan holde et nasjonalt førstelinjeforsvar, slik de vedtatte planene forutsetter. Høyres landsmøte ga et klart svar på dette. Så spør det hva de øvrige partiene mener, og hvilken innflytelse Høyres landsmøte har på regjeringens politikk. Det siste vil den kommende proposisjonen vise.

ETTERSKRIFT

Sverre Diesen har skrevet et mot-innlegg, (DN 19. april) . Som han skriver, - Vi er enige om det meste (og viktigste). Men vi har nok ulikt syn på grensen mellom fag og politikk i en etatssjefs rådgivning.

Nils Holme

Tidligere sjef FFI

Sjøheimevernet og sivile

**Nå vil Heimevernet rekvirere sivile, moderne fartøy.
Nylig ble konseptet testet ut under øvelse Heimdall.**

**Av JONNY KARLSEN,
PRESSE- OG INFORMASJONSOFFISER HEIMEVERNET**

I januar skrev generalinspektøren for Heimevernet under på fremskaffelsesløsningen for rekvirering av sivile fartøy (FRFS) til Sjøheimevernet.

Kort fortalt handler konseptet om å kunne forhåndsrekvirere ulike sivile og

moderne fartøy, som Sjøheimevernet skal ta i bruk for å løse sine oppdrag ved en eventuell mobilisering.

Kommandørkaptein Rune Furevik ved HV-staben har sammen med en bredt sammensatt arbeidsgruppe jobbet en stund med å finne en god løsning.

- Vi har hatt et prosjekt som har hatt som oppgave å få på plass dette. Det har

vært en omfattende jobb og mye arbeid er gjort. Nå har vi fått en godkjent fremskaffelsesløsning for rekvirering av sivile fartøy til Sjøheimevernet. Basert på den, som er rammen for det videre arbeidet mot innføring i januar 2017, så jobber vi videre blant annet med det praktiske rundt løsningen. Som for eksempel å få på plass rekvisisjonsblanketter, informa-

Det sivile hurtiggående fartøyet Bogøy var ett av tre innleide fartøy til øvelse Heimdall.
Foto: Marte Borhaug/Forsvaret

sjonsskriv, lage en ressursdatabase og komme i dialog med aktører og interessenter, sier Furevik.

Det er ikke noe nytt at HV øver med innleide fartøyer.

- Det nye er at vi nå øver med fartøyer som planlegges å være en del av den forhåndsrekvirerte fartøystrukturen. Dette har vi ikke gjort på 15 år, sier Furevik.

«TRAIN AS YOU FIGHT»

Løsningen man har kommet fram til er

en kostnadseffektiv måte som vil bedre Sjøheimvernens operative evne i fred, krise og krig. GIHV Tor Rune Raabye har allerede gitt ros til arbeidsgruppa til Furevik, og mener de har levert et meget vel gjennomtenkt og framtidsrettet produkt som han har gitt sin tilslutning til.

- Dette vil gi «train as you fight» et reelt innhold, særlig for SHVs områdestruktur. Løsningen vil gi oss tilgang til rekvirerte fartøyer av høy kvalitet, med riktig størrelse og med vekt på differensiering i forhold til behov, sier Raabye, som er spesielt imponert over det lave kostnadsbildet som er framlagt.

- Kostnadsbildet for fremskaffelsesløsningen av fartøyer er så lavt at begrepet «utgifter til inntektservervelse» får her et reelt innhold. Dessuten er løsningen helt i samsvar med tidsånden om i større grad å utnytte sivil sektor for å oppnå høyere operativ effekt med lavere kostnad.

Noe som viser at man kan spare mye penger med dette konseptet, er blant annet at man ikke vil ha noen investeringskostnader. Fordi prosjektet skal ut på anbud, er det på nåværende tidspunkt vanskelig å regne nøyaktig ut hvor lav kostnadene blir.

TESTET UNDER ØVELSE HEIMDALL

Under HV-16s øvelse Heimdall 6.- 11. mars testet man det nye konseptet. Det ble leid inn tre fartøyer fra sivile rederi, og

Kommandørkaptein Rune Furevik ved HV-staben har sammen med en bredt sammensatt arbeidsgruppe jobbet med å finne fram til en god løsning for rekvirering av sivile fartøyer. Foto: Marte Brohaug/Forsvaret

FAKTA

HEIMEVERNET:

- Heimevernet er inndelt i 11 landsdekkende HV-distrikter. Distriktene har det territorielle ansvaret på vegne av Forsvaret og disponerer innsatsstyrker og HV-områder, samt tilrettelegger for og samarbeider med andre enheter i Forsvaret og allierte styrker.
- Nasjonal beredskaps- og innsatsstyrke med 45.000 soldater fordelt på:
 - 11 territorielle distriktsstaber
 - 15 mobile innsatsstyrker med land og sjøkapasiteter
 - 252 lokale HV-områder i hele landet med land- og sjøkapasiteter
- Som NATO-medlem må Norge, om nødvendig, kunne forsvare landet og gjennomføre operasjoner inntil allierte forsterkninger er på plass. Det territoriale ansvaret i Norge er fordelt på 11 distriktssjefer i Heimevernet. Som NATO-medlem skal Norge være i stand til ta i mot støtte fra allierte styrker, og kunne delta i allierte fellesoperasjoner lokalt i en HV-sjef sin teig. Alt dette må øves.
- Når HV-styrkene brukes til annet enn objektsikring, URS og O&K: De operative sjefene (sj FOH og distriktssjefene) må kunne bruke styrkene sine slik situasjonen faktisk krever det, uten at det er dimensjonerende for HV i dag.
- Heimevernet er en militær landsdekkende (beredskaps)organisasjon som bidrar til å skape trygghet ved at vi alltid stiller raskt opp når det er behov for oss i lokalmiljøet.
- Forsvaret investerer betydelig i kompetanse i sitt personell – en investering som samfunnet får uttelling for ved at HV videreutvikler denne kompetansen og organiserer den i relevante militære kapasiteter
- Vi har kapasiteter med en gitt reaksjonsevne og tilgjengelighet. Vår tilgjengelighet ligger hovedsakelig i vår desentraliserte organisasjon, der avdelingene er lokalt rekruttert og lokalt satt opp. Reaksjonsevnen bygger på treningsstatus og en «klarkultur», der avdelingene gjør alt som er mulig for å møte Forsvarssjefens klartider (klartidene er naturligvis gradert informasjon). Kapasiteten bestemmes hovedsakelig av tilgjengelig personell, materiell og logistikk.

man øvde som om disse fartøyene ble rekvirert. Det ble også gjennomført en såkalt troppeprøve hvor man så nærmere på opplæring av det sivile mannskapet så vel som de militære som skal utplasseres på fartøyene. I tillegg vurderte man fartøyenes egnethet, samarbeidet mellom sivile og militære om bord, samt en rekke andre forhold.

- Håpet er at vi gjennom troppeprøvene skal høste viktig erfaring i forhold til rekvirering av fartøyet som skal bidra til at endelig anbefaling for GIHV blir best mulig, sier oberst Ole Kristian Karlsen, sjef for HV-16.

Etter øvelsen er kommandørkaptein Rune Furevik ved HV-staben veldig godt fornøyd.

- Det generelle inntrykket fra troppeprøven er at øvelsen totalt sett har gitt resultater som er bedre enn forventet. Dette innbefatter alt fra sivile rederi og besetningers meget positive innstilling, fartøyenes egnethet, samt de militære mannskapers evne til oppdragsløsning og samvirke. Erfaringsrapport er under utarbeidelse og vil være ferdig i løpet av april 2016. Denne vil danne grunnlag for det videre arbeidet med implementering av FRFS i HV/SHV, sier Furevik.

VIL VÆRE MED VIDERE

Også brukerne og eierne av båtene var fornøyd.

- Jeg synes dette har fungert veldig bra. Jeg er godt fornøyd med båtene og de har levd opp til alle forventningene, sier Trond Hellefossmo, som var militær skipssjef på det innleide fartøyet Bogøy under øvelse Heimdall.

Samme konklusjon hadde Aksel Henrik Vold fra Vold Kysttransport AS. Han hadde leid ut to hurtiggående båter og var selv med båtene under hele øvelsen.

- Det har gått over all forventning. Samarbeidet mellom sivil og militær besetning går veldig bra. Vi er jo bokstavelig i samme båt, samt har samme mål og ønsker for at alt skal fungere og gå greit, sier Vold, som gjerne blir med videre dersom konseptet blir endelig vedtatt.

- Så absolutt. Dette er noe vi har sagt ja til og fortsatt kommer til å være positiv til. Øvelse Heimdall ga mersmak. Vi ønsker å bidra og å ha Forsvaret som kunde og samarbeidspartner i framtiden.

Det er GIHV som til slutt skal ta en avgjørelse om man vedtar å ta i bruk konseptet. Det skjer etter de politiske beslutningene i forbindelse med FMR i juni. I mellomtiden blir det jobbet videre med andre som har aksjer i denne løsningen. Forsvarets logistikkorganisasjon Sjøforsvarsstaben og alle HV-distriktene er blant disse.

Samarbeidet mellom de sivile og militære i de innleide båtene fungerte veldig bra.
Foto: Marte Brohaug/Forsvaret

Soldater fra Sør-Troms HV-område holder vakt på dekket til det innleide fartøyet Trønderbas.
Foto: Marte Brohaug/Forsvaret

MILRAB PATRULJE-SEKK 2.0 - 40L

Oppgradert med smartere løsninger. Patruljesekken rommer 40 liter og er konstruert for at brukeren hele veien skal ha optimal bærekomfort og til enhver tid ha enkel tilgang til utstyret. Det er en lokkåpning på forsiden til sekken som gir tilgang til hele hovedrommet. Den har i tillegg vanlig åpning fra topp hvis man ønsker tilgang ovenfra. Sekken er produsert i 100% polyester 1680D og har et innvendig lag i nylon. Sammen med forsterkede sømmer, robuste og vanntette glidelåser og UTX-klips er denne sekken skapt for å tåle røff bruk. Sekken har i tillegg en forsterket bunn i PVC slik at den kan stå på fuktig underlag over tid og allikevel holde innholdet tørt. Vanntette glidelåser og et vannavstøtende hovedmateriale gjør også sekken godt egnet under fuktige forhold. Kan forhåndsbestilles nå!

Patruljesekk 2.0 - 40L koster 1429,- og kan forhåndsbestilles på bfo.milrab.no
NB! BFO medlemmer som forhåndsbestiller patruljesekken får 35% rabatt ved bruk av kupongkode 'BFO3'. Gyldig t.o.m 10.06

GARMIN FENIX3 SAPPHIRE HR M/ PULSBELTE

Fenix 3 Sapphire HR er en kompromissløs GPS-sportsklokke utviklet for idrettsutøvere og eventyrere. Klokken leveres med innebygd Elevate-pulsmålingsteknologi på håndleddet, samt et HRM-Run-pulsbelte. Du kan dermed registrere alle avanserte nøkkeltall som er nødvendig for å forbedre løpedynamikken. Utover å kontrollere prestasjonen din under trening kan du også registrere daglige aktiviteter med pulsmåling hele døgnet.

Garmin fenix3 koster 6566,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

AMERICAN OPTICAL ORIGINAL PILOT GOLD

U.S. Armed Forces' godt bevarte hemmelighet er nå tilgjengelige på det norske markedet. Disse solbrillene er prestasjons - testet, og kommer med et stilig aviator design. Pilotbriller har vært favoritter blant Amerikanske militær piloter i over 50 år, og Original Pilot fra den klassiske brilleprodusenten American Optical Eyewear er blant de mest stilskapende solbrillene noensinne. Original Pilot ble utviklet i 1958 på oppdrag fra det amerikanske militæret. Og disse brillene skulle senere bli de første solbrillene på månen. Da Neil Armstrong og hans mannskap på Apollo 11 landet på månen i 1969 brukte alle American Optical pilotbriller. Etter dette tok det ikke lang tid før Original Pilot erobret både luften og populærkulturen.

Original Pilot Gold koster 949,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

SUUNTO TRAVERSE ALPHA

Denne nyheten fra Suunto kombinerer robusthet med et komplett sett av utendørs funksjoner. Du kan enkelt finne veien med GPS / GLONASS navigasjon og se høydeprofilen av ruten din direkte på klokken. Noe av det som skiller Suunto Traverse Alpha fra de tidligere Suunto Traverse modellene er spesialtilpassede funksjoner for jakt og fiske som for eksempel månefasekalender, skuddsensor, typografiske kart, høydeinformasjon, barometer og natt-tilpasset bakgrunnslys.

Suunto Traverse Alpha koster 4536,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Sandnes-firma selger droner for Lockheed Martin

I juni 2015 sikret det norske Sandnes-baserte firmaet Nordic Unmanned en distribusjonsavtale med giganten Lockheed Martin. Teknologiselskapet Nordic Unmanned kan med denne avtalen tilby distribusjon, salg og opplæring på Lockheed Martin sin lille drone «Indago» på markedet i Norden, med en mulig utvidelse til det europeiske markedet.

Den lille men avanserte dronen til Lockheed Martin.

Sjef operativ drift Svein Magne Kleven (t.v.) og daglig leder Knut Roar Wiig.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Offisersbladet tok turen til Sandnes utenfor Stavanger for å få vite mer om firmaet Nordic Unmanned. Firmaet som ble etablert i 2010, holder til i et lite, men hensiktsmessig lokale helt nede ved sjøkanten. De har i dag fem ansatte. Daglig leder gründer og investor Knut Roar Wiig (Forsvarsbakgrunn UBSHV), sjef operativ drift Svein Magne Kleven (har jobbet med ROV tidligere, EOD-offiser, minedykker, nå oblt i HV), sjef for retningsutvikling Pål Kristensen (Forsvarsbakgrunn, har jobbet i olje/gass logistikk offshore, er logistikk-ingeniør), innovasjons-sjef Grethe Skundberg (Forsvarsbakgrunn blant annet fra infosiden på Jåtta), samt sist ansatte, Jan Fredrik Stangeland (tidligere kystjeger, mastergrad i marine- og undervannsteknologi, og nå dronepilot). Gutta kjenner hverandre godt fra tjeneste i samme bordings-lag i Sjøheimevernet (styrke «Salamander»).

FRA IDÉ TIL VIRKELIGHET

Det hele startet med at gründeren Knut Roar Wiig spurte sine venner i offshorebransjen om tips på fremtidig investeringsprosjekt. De foreslo droner til inspeksjon på vanskelig tilgjengelige steder på våre oljeinstallasjoner, og slik ble det. Senere er idéen utviklet til også å kunne gjelde salg av

droner til eksempelvis rederier, Rednings-selskapet, Røde Kors, Politiet, Brannvesenet og Forsvaret. De har nå gjennomført en rekke tester, og har fått operasjonslisens fra Luftfartstilsynet. Nordic Unmanned har et mål om å selge 100 til 150 enheter i løpet av de neste fem årene. – Det er mange enheter på relativt kort tid sier Wiig med et forhåpningsfullt smil om munnen.

DRONER KAN GJØRE JOBBEN I FREMTIDEN

Droneteknologien har nærmest eksplodert de siste årene, men de fleste små dronene vi ser, er mest til hobbybruk. Teknologien til industrielle droner har derimot eksistert i mange år, primært innen forsvarsindustrien og til militært bruk. Men når USA og andre nasjoner reduserer sine engasjement, må leverandørene vurdere andre bruksområder i det sivile samfunnet. Eksempelvis er «Indago» fra Lockheed Martin, en betydelig mer avansert drone, som med sine avanserte sensorer har et mye mer utvidet bruksområde enn de «hobby-dronene» som tilbys lekelystne gutter og jenter for en rimelig penge.

«Indago» kan styres med en mengde ulike sensorer, blant annet videokamera, infrarødt kamera, sensor for å detektere gass osv. Den overfører live-bilder og data til drone-pilotens styreenhet, men kan også sende dette til andre mottaksenheter. Ved

søk etter savnede personer på bakken eller til vanns, dag eller natt, kan dronen programmeres til å søke i et visst mønster (GPS-basert). Flygetiden er garantert i opp til 55 minutter.

BRUKSOMRÅDER

Satsningsområdet til Nordic Unmanned er offshore-industrien og inspeksjon av utilgjengelige områder på installasjoner, med drone. Men bruksområdene er nærmest uendelige. Men det viktige her er at bruk av droner kan spare menneskeliv under farlige oppdrag. Her er flere eksempler: Hvis én eller flere personer tatt av snøskred, kan dronen ved hjelp av sin infrarøde sensor oppdage menneskekropper under snøen på grunn av varmen kroppen avgir (hvis ikke kroppen ligger helt dekket godt under overflaten).

Forsvaret kan bruke droner for å rekognosere fremryknings-områder, og Politiet kan undersøke et farlig område før de rykker inn. «Indago» kan når den eksempelvis har funnet en kriminell på rømmen inn i en tett skog, dag eller natt, låse seg på målet og følge målet autonomt. Hva med brannvesenet som ankommer et brannsted? Hvor er den største varmeutviklingen, og hvor er faren størst for spredning til andre bygninger? Dronen kan kartlegge dette fra luften med kamera og infrarød sensor.

Jan Fredrik Stangeland og Svein Magne Kleven demonstrerte utpakking av klargjøring av dronen.

Grensevakt og eventuelt søk etter personer på natta. Kraftselskaper vurderer også droner for inspeksjon av kraftledninger. – Vi tror dette kan være en game changer innen beredskap og inspeksjoner, sier gründer Knut Roar Wiig til Offisersbladet.

EN HALV MILLION

Nordic Unmanned leverer Lockheed Martin dronen «Indago» til en pris på 500.000 kroner. Dette inkluderer utstyr og opplæring. Offisersbladet fikk selv prøvefly denne dronen, og ble meget overrasket over hvor lett den var å fly. Skifte av batteri og kamera/sensor, tok bare noen sekunder, når dronen var trygt på bakken. Men å sette seg inn i alle funksjonene og mulighetene på styreenheten er en annen sak.

Dronen kommer i en funksjonell zargeskasse, der alt har sin faste plass. Dronen, styringsenheten/laptop, lader, sensor/kamera og batteri. Dronen alene veier ikke mer enn 2,2 kg inklusive batteriet. Den har en flytid på ca. 55 minutter, tåler nedbørsmengder opptil 7 mm i døgnet og vind opptil 12 m i sekundet. Det skal bli spennende å følge med på videre utvikling og fremtidig bruk av droner. Offisersbladet ønsker Nordic Unmanned lykke til videre.

Dronen kommer pakket i en zargeskasse.

Avansert display/styre-enhet, men brukervennlig.

Dronen har infrarød sensor og bildet kommer godt på skjermen.

Av John Berg
Forsvarsanalytiker

ISRAEL VENTER KRIG - MER BMD

Det Israelske BMD systemet Davids Sling.

Israel synes å vente en ny Gaza-krig i sommer. Hamas anses å være gjenopprustet siden forrige runde, og tross en rekke israelske tiltak synes vurderingen å være at israelerne ikke har full oversikt over tunnelene som stadig blir gravd under grensen og inn i Israel. Hizbollah har vært sterkt engasjert i kampene i Syria, men anses for å være rustet bedre enn noen sinne tross en rekke israelske flyangrep mot våpentransporter inne på syrisk område, før de har rukket å nå inn på Hizbollah-kontrollert område i Libanon.

Samtidig er BMD (Ballistic Missile Defence) systemet David's Sling nå operativt, og Israel har dermed forholdsvis god vegg-til-vegg dekning mot ballistiske missiler. De velkjente Arrow 2 og 3 kan skyte ned ballistiske missiler på lengre avstander, Arrow 3 også i space, mens like velkjente Iron Dome anses å gi rimelig dekning mot Hamas' enkle kort- og middels rekkevidde missiler. David's Sling kommer inn mellom Arrow- systemene og Iron Dome. I tillegg har israelske panserkjøretøyer Iron Fist eller Trophy systemer mot panserbekjempelses missiler, RPG-er og, hevdes det, også mot APFSDS (Armour Piercing Fin Stabilized Discarding Sabot) høyhastighets pilprosjektiler fra stridsvognkanoner.

Israel har også igangsatt et 5-års program for å utvikle en helt ny panserkjøretøy familie, Carmel. Kjøretøyene vil få et "neste generasjons" kooperativt ADS (Active Defence System) som også vil kunne beskytte andre kjøretøyer i nærheten, mot truslene som i dag beskyttes av Iron Fist og Trophy. Carmel vil få fjernstyrt tårn og en middels kaliber kanon med høy elevasjon, for mer effektiv strid i byområder og fjellandskap. Carmel vil trolig veie 30-35 tonn.

I tillegg har Mossad fått ny ledelse, tidligere sjef for Det nasjonale sikkerhetsråd Yossi Cohen. Cohen er meget respektert, også internasjonalt.

USAS NYE BOMBFLY

Northrop Grumman har nå fått klarsignal til å gå videre med kontrakten på å utvikle USAs nye langtrekkende, stealthy bombefly, etter at protest fra konkurrenten Boeing, i samarbeid med Lockheed Martin, er blitt avvist av Riksrevisjonen.

USAs nye stealth bomber B-21.

Det nye bombeflyet får trolig navnet B-21 (det er hittil kjent som LRS-B, dvs. Long Range Strike - Bomber). Det planlegges for rundt 100 fly. Kontrakten er foreløpig på 60 milliarder dollar, og produksjonskostnad per fly er preliminært kalkulert til 511 millioner dollar. Flyet antas å ville ligne en del på det stealthy bombeflyet B-2A, som i sin tid også ble utviklet av Northrop Grumman, den gang med Boeing og Vought på laget. Planen var å bygge 132 B-2, men det ble med 21 fly.

Nye B-21 vil, som B-2, kunne operere direkte fra hjemmebase i USA og med fylling av drivstoff i luften, hvor som helst i verden og fly inn i sterkt forsvart luftrom, for å levere presisjonsstyrte våpen. En kombinasjon av stealth og elektroniske selvforsvarssystemer skal sikre slik operasjonell frihet; spørsmålet er om flyene vil bli avhengig av støtte i form av droner, fly for ytterligere elektronisk krigføring, "air dominance" jagere som F-22 etc.

I teorien kan Boeing ta protesten sin videre i rettssystemet, men det anses for lite trolig fordi det vil skape irritasjon i US Air Force som sterkt ønsker at utviklingen av det nye flyet skal gå som planlagt, innenfor kostnadsrammen. B-21 er et hasteprojekt og IOC (Initial Operative Capability) er planlagt til rundt 2025.

SVENSK GLOBALEYE

Saab GlobalEye.

Saab har fått ganske mye internasjonal oppmerksomhet omkring sitt nye Globaleye multi-role airborne surveillance system. Globaleye er en videreutvikling av Erieye, som var et mini-AWACS system i en to-motors Saab 340 business torboprop, eller i en Saab 2000 to-motors businessjet. I første versjon hadde Erieye bare sensorsystemene og deres operatører ombord, data ble så linket ubearbeidede til C3I-systemet (som den gang het Stri-C) på bakken.

Globaleye består av nye Erieye ER (Extended Range) i en Bombardier Global 6000 to-motors businessjet. Saab hevder at systemet som kan klare samtidig lang rekkevidde surveillance, detection og mål-tracking av mål i luften, på havoverflaten og på land. Første Globaleye kunde er Forente Arabiske Emirater.

Saab har også utviklet en Swordfish maritimt patruljefly pakke som foreløpig er tilpasset Bombardier Q400 turboprop og Global 6000. På typisk Saab-vis består Swordfish av systemer fra en rekke internasjonale leverandører, sammen med Saab-utviklede systemer for elektronisk krigføring og C4I mission management.

EXTENDED **AWARENESS**

The GIRAFFE 8A is a recent extension to Saab's world-class line-up of surface radar systems. This 3D long-range air surveillance radar system is designed for the highest level of situational awareness and ballistic missile defence – in any climate. The GIRAFFE 8A provides exceptional range and multi-role capabilities, combined with operational flexibility that allows you to virtually look into the future.

With our more than 60 years of innovative radar development you can rely on Saab's *thinking edge* to provide the capabilities needed to meet future threats and requirements.

www.saab.com

GIRAFFE 8A – a member of Saab's world-class line-up of Surface Radar Solutions.

SAAB

B-Economique
NORGE

Avsender: Offisersbladet, Postboks 501 Sentrum, NO-0105 Oslo

HIGH PRECISION

OVER LONG DISTANCES

The 155 mm IM HE-ER (High Explosive Extended Range) has been designed to defeat light armor and soft targets up to 40 km away. IM explosives provide an enhanced blast and fragmentation effect, and have a greater impact on semi-hard targets. For increased flexibility the round incorporates an interchangeable base bleed and hollow base. Nammo's 155 mm large caliber ammunition family is designed to significantly strengthen artillery.

Nammo

Image source: Krauss-Maffei Wegmann GmbH & Co. KG

SECURING THE FUTURE